

2. DIO

Fiskalizacija 2.0 - Detaljno

U ovom dijelu detaljnije pojašnjavam tko su obveznici fiskalizacije 2.0 i koje su im obveze. Pojašnjavam postupak razmjene eRačuna i njegove fiskalizacije, specifičnost tzv "blagajničkog R1 računa, te iznosimo osnove sustava elzvještavanja. Odredbe Zakona o fiskalizaciji nadopunjujemo stavovima Ministarstva financija - Porezne uprave dane kroz odgovore objavljene na njihovim službenim internetskim stranicama.

SADRŽAJ

1.	Uvod	▼
2.	Fiskalizacija računa u krajnjoj potrošnji	▼
2.1.	Karakteristike modela	▼
2.2.	Kada se provodi fiskalizacija računa u krajnjoj potrošnji?	▼
2.3.	Izuzetci (oslobođenja)	▼
2.4.	Račun u krajnjoj potrošnji	▼
2.5.	Obveznik fiskalizacije računa u krajnjoj potrošnji	▼
2.6.	Ostalo bitno za fiskalizaciju računa u krajnjoj potrošnji	▼
3.	Izdavanje, razmjena i fiskalizacija eRačuna	▼
3.1.	Karakteristike modela	▼
3.2.	Obveza razmjene i fiskalizacije eRačuna	▼
3.3.	Što se smatra eRačunom?	▼
3.4.	Obveza izdavanja i zaprimanja eRačuna	▼
3.4.1.	Obveza izdavanja eRačuna	▼
3.4.2.	Obveza zaprimanja eRačuna	▼
3.5.	Kada se ispostavlja eRačun?	▼
3.9.	Sve bitno za razmjenu i fiskalizaciju eRačuna	▼
4.	"Blagajnički R1" račun	▼
5.	Sustav elzvještavanja	▼
5.1.	Način ispunjavanja obveza	▼
5.2.	Podaci o odbijanju eRačuna	▼
5.3.	Podaci o naplati eRačuna	▼
5.4.	Ispravak podatka poslanog u elzvještavanje	▼
6.	Utvrđivanje obveze	▼
6.1.	Utvrđivanje obveze za pravne osobe	▼
6.2.	Utvrđivanje obveze za web portale - prodaja dobara na daljinu	▼
6.3.	Utvrđivanje obveze za neprofitne organizacije	▼
6.4.	Utvrđivanje obveze za fizičke osobe	▼
6.5.	Utvrđivanje obveze za obiteljska poljoprivredna gospodarstva	▼

6.6.	Ostali obveznici	▼
6.6.1.	Zgrade s OIB-om - zajednice suvlasnika	▼
6.6.2.	Samostalni umjetnici i izdavanje eRačuna	▼
7.	Interni akt i slijednost računa	▼
7.1.	Na temelju kojih pravila se utvrđuje numerički niz za eRačune?	▼
7.2.	Broj računa	▼
7.2.1.	Da li se broj eRačuna i računa u krajnjoj potrošnji sastavlja na isti način	▼
7.2.2.	Da li postoji sloboda u konstrukciji broja računa	▼
7.3.	Prilagodba i/ili razdvajanje numeričkih nizova	▼
7.3.1.	Da li je potreban poseban niz za račune u krajnjoj potrošnji i za eRačune?	▼
7.3.2.	Da li je obvezno razdvajanje niza računa koji se fiskaliziraju od računa koji se ne fiskaliziraju?	▼
8.	Programsko rješenje i izbor informacijskog posrednika	▼
8.1.	Dva programska rješenja za fiskalizaciju	▼
8.1.1.	Karakteristike aplikacije za zaprimanje fiskaliziranih ulaznih eRačuna	▼
8.1.2.	Karakteristike aplikacije za izdavanje i fiskalizaciju izlaznih eRačuna	▼
8.2.	Izbor aplikacije / informatičkog posrednika	▼
9.	Ostalo bitno za razmjenu i fiskalizaciju eRačuna	▼
9.1.	Certifikat	▼
9.2.	Identifikator i AMS	▼

1. Uvod

U časopisu RiPup 7/2025 objavili smo članak pod naslovom "Fiskalizacija računa u krajnjoj potrošnji i uvod u fiskalizaciju eRačuna. U tom članku smo detaljno obradili promjene koje je donio novi Zakon o fiskalizaciji (Nar.nov.: br. 89/2025; u daljnjem tekstu: ZoF) u odnosu na prethodni Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom (Nar. nov., br. 133/12, -114/23).

Premda su neke odredbe ZoF-a stupile na snagu 1.rujna 2025., za velik broj odredbi predviđena je odgoda primjene. U svrhu pojašnjavanja kada koje odredbe ZoF-a stupaju na snagu u pojašnjenjima danim u uvodnom dijelu Prijedloga Zakona u fiskalizaciji te pojašnjenjima vezanim uz pojedine članke Prijedloga Zakona (u daljnjem tekstu Pojašnjenja) dat je rokovnik koji prenosimo:

"Polazeći od Prijedloga zakona, sustav fiskalizacije nadograđivao bi se na sljedeći način:

1. u dijelu fiskalizacije računa u krajnjoj potrošnji:
 - **od 1. rujna 2025.** omogućava se radi provedbe fiskalizacije računa korištenje digitalnih certifikata izdanih od strane pružatelja usluga povjerenja/pouzdanih pružatelja usluga povjerenja u Republici Hrvatskoj
 - **od 1. rujna 2025.** ukida se dostava podataka o poslovima prostorima putem obrasca Prijave podataka u sustav fiskalizacije
 - **od 1. rujna 2025.** ukida se mogućnost dostave podatka o čeku kao načinu plaćanja
 - **od 1. rujna 2025.** ukida se fiskalizacija pratećih dokumenata, od 1. siječnja 2026. postupak fiskalizacije primjenjuje se na sve obveznike fiskalizacije u krajnjoj potrošnji neovisno o načinu plaćanja
 - **od 1. siječnja 2026.** započinje obveza fiskalizacije u djelatnosti prodaje u kojoj se pretežni dio vrijednosti prometa odnosi na maloprodaju dnevnog tiska, duhana i duhanskih prerađevina, maraka i drugih poštanskih vrijednosnica
 - **od 1. siječnja 2026.** ovjera uvezane knjige računa provodi se slanjem zahtjeva putem sustava ePorezna te se pojednostavljuje postupak prijave podataka o poslovnom prostoru koji se odnose na radno vrijeme i radne dane
2. u dijelu izdavanja i fiskalizacije eRačuna u poslovanju poreznih obveznika:
 - **od 1. rujna 2025.** svi obveznici razmjene eRačuna i informacijski posrednici imat će mogućnost testirati sposobnost vlastitih sustava za razmjenu eRačuna, fiskalizaciju eRačuna i elzveštavanje kako bi bili spremni na primjenu ovoga Zakona od 1. siječnja 2026.,
 - **od 1. siječnja 2026.** uvodi se obveza izdavanja i zaprimanja eRačuna za porezne obveznike u sustavu PDV-a uz obvezu zaprimanja eRačuna za trgovačka društva, obrtnike, slobodna zanimanja, tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te proračunske i izvanproračunske korisnike državnog proračuna i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koji su upisani u Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika koji nisu u sustavu PDV-a
 - **od 1. siječnja 2027.** uvodi se obveza izdavanja eRačuna za trgovačka društva, obrtnike, slobodna zanimanja, tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te proračunske i izvanproračunske korisnike državnog proračuna i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koji su upisani u Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika koji nisu u sustavu PDV-a."

U ovom članku ne bavimo se promjenama koje su stupile na snagu 1. rujna 2025., već se koncentriramo na obveze koje stupaju na snagu 1. siječnja 2026. godine.

Ističemo:

Korištenje skraćenica

U grafikonima koji prikazuju postupak utvrđivanja obveze fiskalizacije, pojam FISKAL 1 koristi se za fiskalizaciju računa u krajnjoj potrošnji, dok se pojam FISKAL 2 koristi za obvezu fiskalizacije eRačuna, kod koje odvojeno promatramo obvezu fiskalizacije izdavanja od obveze fiskalizacije zaprimanja eRačuna.

U odvojenim poglavljima koje slijede pojašnjavamo osnove dva modela fiskalizacije koja su propisana odredbama ZoF-a, te za svaki od njih dajemo pregled obveza.

2. Fiskalizacija računa u krajnjoj potrošnji

U ovom poglavlju pojašnjavamo obveze koje proizlaze iz II. dijela ZoF-a. koji se odnosi na model sustava fiskalizacije računa u krajnjoj potrošnji.

2.1. Karakteristike modela

Fiskalizacija računa u krajnjoj potrošnji propisana je odredbama II. dijela Zakona kao modulirani oblik fiskalizacije koji se primjenjuje već punih 12 godina. Ovaj model fiskalizacije, se u Pojašnjenjima ističe da se odnosi isključivo na obveznike fiskalizacije računa koji posluju prema krajnjoj potrošnji (engl. business to customers, B2C segmentu).

Sama definicija fiskalizacije računa u krajnjoj potrošnji dana je u čl. 2. st. 1. toč. 12. ZoF-a:

"Fiskalizacija računa u krajnjoj potrošnji (u daljnjem tekstu: »fiskalizacija računa«) je postupak kojim se u Sustav za fiskalizaciju dostavljaju podaci iz računa te provedba ostalih mjera koje provode obveznici fiskalizacije računa, kako bi se omogućio učinkovit nadzor ostvarenog prometa u krajnjoj potrošnji."

Model sustava fiskalizacije računa u krajnjoj potrošnji grafički je prikazan u dokumentu **Usporedba F1-F2** na slijedeći način:

1. U trenutku izdavanja računa, automatizirano programsko rješenje naplatnog uređaja (blagajne) izdava set podataka iz računa i šalje fiskalizacijsku poruku Poreznoj upravi

2. Porezna uprava određuje JIR i vraća na naplatni uređaj
3. Naplatni uređaj nastavlja s izdavanjem računa koji sadrži JIR
4. Građanin može provjeriti je li račun prijavljen Poreznoj upravi.

Ističemo:

- **Programsko rješenje**
Postupak fiskalizacije obavlja se preko programskog rješenja za fiskalizaciju računa koje može biti i potpuno automatizirano. Ovakva programska rješenja postoje Već 12. godina)
- **Postupak**
Prije uručenja računa kupcu, preko programskog rješenja u Sustav fiskalizacije se dostavlja poruka potpisana digitalnim certifikatom s podacima o računu. Obvezniku fiskalizacije na mjesto uručenja računa preko sustava vraća poruka o odbijanju ili prihvaćanju fiskalizacije. Ako je fiskalizacija prihvaćena kao ispravna kao podatak biti će dostavljen Jedinstveni identifikator računa (JIR). Račun se ispisuje s oznakom JIR i QR kodom koji uz podatke o JIR-u sadrži i ostale podatke o računu, čime se osigurava provjera da li je za taj račun provedena fiskalizacija.

2.2. Kada se provodi fiskalizacija računa u krajnjoj potrošnji?

Odredba ZoF-a koja propisuje obvezu fiskalizacije računa UKP dana je u članku 6. ZoF-a:

"Obveznik fiskalizacije računa provodi fiskalizaciju računa naplaćenog gotovinom, karticama, transakcijskim računom i na ostale načine prema odredbama ovoga Zakona."

Iz same definicije jasno je da obveza fiskalizacije prema citiranoj odredbi uključuje sve načine naplate računa, a iz definicije pojma računa jasno je da se radi isključivo o računu izdanom u krajnjoj potrošnji, odnosno računu izdanom građaninu, odnosno krajnjem potrošaču. Premda je ovakva formulacija obveze objavljena u Nar. nov. u srpnju **ističemo da se obveza fiskalizacije naplate preko transakcijskog računa, sukladno odredbama članka 80. ZoF-a obavlja od 1. siječnja 2026. godine.**

Dakle, obveza fiskalizacije računa u krajnjoj potrošnji uključuje sve oblike naplate računa koji je za isporuku dobara ili usluga uručen građaninu, odnosno krajnjem potrošaču.

Ističemo:

- **Fiskalizacija računa provodi se za svaku pojedinu prodaju neovisno o opsegu obavljanja takvih isporuka**
Navedeno je bitno istaći zbog pitanja poreznih obveznika koji do sada nisu imali fiskalizaciju jer nisu imali prodaju u prometu gotovinom. U odgovorima MF-PU je istaknuto da obveza provođenja fiskalizacije računa u krajnjoj potrošnji postoji i u slučaju kada primjerice porezni obveznik zaposleniku isporučuje rabljeni mobitel. Također je naglašeno da porezni obveznik kod kojeg se javljaju oba načina izdavanja računa moraju biti spremni na obavljanje oba postupka fiskalizacije neovisno o broju računa koji se izdaje (OPU B1-06, OPU B1-07 i OPU B4-18).

2.3. Izuzetci (oslobođenja)

Odredbama članka 4. ZoF-a predviđena su oslobođenja, odnosno izuzetci od obveze fiskalizacije računa UKP. U nastavku dajemo tabelarni pregled oslobođenja:

1. priređivanje lutrijskih igara, igara klađenja, igara u kasinima i na automatima za igre na sreću i zabavu te zaprimanje uplata za sudjelovanje u igrama na sreću i zabavnim igrama	8. poslovi koje obavlja središnji depozitorij vrijednosnih papira i središnja druga ugovorna strana
2. prodaja vlastitih poljoprivrednih proizvoda proizvedenih na vlastitom obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu izravno krajnjem potrošaču u proizvodnim objektima seljačkih ili obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava te prodaja vlastitih poljoprivrednih proizvoda na štandovima i klupama na tržnicama na malo, na štandovima i klupama izvan tržnica na malo i otvorenim prostorima	9. ostvareni promet evidentirani preko mjernih instrumenata za potrošnju električne energije, plina, vode, javne komunikacijske usluge i slično od energetskih, komunalnih, elektroničkih komunikacija i drugih pravnih osoba
3. prodaja karata ili žetona za komunalni linijski prijevoz putnika u javnom prometu sukladno odlukama jedinica lokalne samouprave te prodaja karata ili žetona u zračnom, željezničkom, linijskom obalnom pomorskom prometu i na skelnim prijelazima na unutarnjim vodama	10. provođenje zdravstvene zaštite što obuhvaća sudjelovanja u troškovima zdravstvene zaštite do pune cijene zdravstvene usluge, kod izabranog doktora primarne zdravstvene zaštite i izdavanje lijekova na recept
4. naplata cestarine	11. veterinarska djelatnost, provođenja mjera kontrole bolesti životinja propisanih Naredbom o mjerama zaštite životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovu financiranju, koju krajem godine za slijedeću godinu donosi ministar nadležan za poslove poljoprivrede, a koje se provode izvan veterinarske ambulante (na terenu) te se dokumentiraju posebnim evidencijama i izvješćima
5. punjenje naftnim derivatima aviona na avioservisima	12. prodaja robe u zrakoplovima na letovima te
6. prodaja proizvoda i/ili usluga u poštanskom prometu	13. provedba ovrhe na novčanim sredstvima koja se provodi na temelju posebnog propisa.
7. pružanje bankovnih usluga, usluga osiguranja i mjenjački poslovi	

Ističemo:

Izuzeće se odnosi samo za djelatnosti navedene u čl. 4. ZoF-a

Ako obveznik fiskalizacije računa ostvaruje promet od različitih djelatnosti, izuzet je od obveze fiskalizacije računa samo za djelatnosti taksativno propisane člankom 4. ZoF-a

Za oslobođene isporuke ne primjenjuju se pravila ZoF-a

U dijelu obavljanja oslobođene djelatnosti, porezni obveznik uopće ne smatra obveznikom fiskalizacije računa te stoga nije obavezan niti donijeti interni akt, niti uspostaviti način numeriranja računa, To znači da za gore navedene isporuke nije potrebno niti izvršiti prilagodbu sadržaja računa. numeriranje računa sukladno Zakonu o fiskalizaciji ne mora biti prilagođeno za račune izdane za oslobođenu djelatnost.

Oslobođena i neoslobođena isporuka na istom računu

Ukoliko se na istom računu nalaze i isporuke koje podliježu fiskalizaciji i one izuzete, potrebno je provesti fiskalizaciju računa za cijeli račun ili se mogu ispostaviti dva odvojena računa (OPU B2-12).

→ **Oslobođenja iz članka 4. ZoF-a Ne primjenjuju se na eRačune**

Izuzeća iz članka 4. primjenjuju samo na fiskalizaciju računa u krajnjoj potrošnji, što znači da se ne primjenjuju kod obveze fiskalizacije eRačuna u slučaju kada se kao kupac pojavi poduzetnik ili neka druga pravna ili fizička osoba koja se ne smatra građaninom, odnosno krajnjim potrošačem (OPU B2-09).

Dakle, ovo oslobođenje ne primjenjuje se niti u slučaju obveze izdavanja računa obvezniku javne nabave (OPU B2-11).

2.4. Račun u krajnjoj potrošnji

Sadržaj računa u krajnjoj potrošnji propisan je člankom 7. ZoF-a. Prema navedenom članku za potrebe provedbe fiskalizacije računa, osim podataka propisanih propisima kojima se uređuje obveza izdavanja računa, račun mora sadržavati podatke:

1. vrijeme izdavanja (sat i minuta),
2. oznaku operatera,
3. oznaku načina plaćanja računa – novčanice, kartica, transakcijski račun, ostalo,
4. Jedinstveni identifikator računa,
5. Zaštitni kod izdavatelja obveznika fiskalizacije računa i
6. QR kod.

Sadašnjom odredbom članka 63. Općeg poreznog zakona (Opći porezni zakona (Nar. nov., br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 42/20, 114/22 i 152/24); u daljnjem tekstu: OPZ) još uvijek je propisan sadržaj računa za gotovinski promet. Pretpostavljamo da će izmjenama OPZ-a umjesto naziva račun za promet u gotovini biti naziv račun u krajnjoj potrošnji dok će sadržaj ostati isti. No, moguć je i drugačiji pristup, tako da treba pratiti dolazeće izmjene odredbi OPZ-a koje bi trebale stupiti na snagu 1. siječnja 2026.

Odredbe članka 9. stavka 1. ZoF-a i dalje propisuju da se **broj računa u polju broj računa treba iskazati u tri dijela i to:**

1. numerički broj računa
2. oznaka poslovnog prostora i
3. broj uređaja za izdavanje računa.

Prema stavku 2. istog članka numerički broj računa mora slijediti neprekinuti numerički redoslijed, bez praznina, po svakom poslovnom prostoru ili po uređaju za izdavanje računa u poslovnom prostoru.

Odredba članka 9. stavke 4. ZoF-a koja propisuje **da neprekinuti numerički redoslijed svake kalendarske godine odnosno u svakom poreznom razdoblju može krenuti od bilo kojeg broja**, po svakom poslovnom prostoru, odnosno po uređaju za izdavanje računa u poslovnom prostoru uz poštivanje pravila sljednosti.

Člankom 27. ZoF-a propisano je da je kupac dužan posjedovati račun na papiru ili u drugom obliku nakon izlaska iz poslovnog prostora. Iz navedene odredbe proizlazi da račun u krajnjoj potrošnji ne mora biti isključivo na papiru, već može biti i u drugom obliku.

Ističemo:

→ **Sadržaj računa u krajnjoj potrošnji nije definiran**

Člankom 7. ZoF-a propisan je sadržaj računa u krajnjoj potrošnji. Radi se o dodatnim elementima koji moraju biti iskazani na račun koji se uručuje kupcu, dok su osnovni elementi propisani člankom 63. OPZ-a. Obzirom da sadašnja odredba još uvijek propisuje račun za promet gotovinom, moguće su izmjene sadržaja izmjenama OPZ-a

→ **Račun može biti papirni ili u drugom obliku**

Da račun može biti izdan i u nekom drugom prikladnom obliku osim papirnog proizlazi iz odredbe članka 27. stavke. 1. ZoF-a. U odgovoru MF-PU (OPU B10-30) potvrđeno je da nema nikakve zapreke da kupac na zahtjev ovlaštene osobe pokaže račun zaprimljen kroz mobilnu aplikaciju.

2.5. Obveznik fiskalizacije računa u krajnjoj potrošnji

U prethodnom poglavlju pojasnili smo što znači pojam *račun* ili *račun UKP*, te da se taj račun izdaje za promet u krajnjoj potrošnji. U ovom poglavlju pojašnjavamo tko su obveznici izdavanja takvih računa, te kada stupa na snagu obveza fiskalizacije *računa UKP*.

Prema članku 2. stavku 11. točki 21. ZoF-a, **obveznik fiskalizacije računa u krajnjoj potrošnji** je

- a) **obveznik poreza na dohodak od samostalne djelatnosti prema propisu kojim se uređuje porez na dohodak te**
- b) **obveznik poreza na dobit prema propisu kojim se uređuje porez na dobit.**

Premda je definicija obveznika bez promjena u odnosu na prethodni Zakon, ovom obvezom obuhvaćen je veći broj pravnih i fizičkih osoba zbog činjenice da su u obvezu fiskalizacije sada uključeni svi računi izdani krajnjem potrošaču neovisno o tome na koji način su naplaćeni.

2.6. Ostalo bitno za fiskalizaciju računa u krajnjoj potrošnji

U članku objavljenom u časopisu RiPup br. 7/2025 detaljno smo pisali o promjenama u modelu fiskalizacije računa u krajnjoj potrošnji koje stupaju na snagu 1. rujna 2025, odnosno 1. siječnja 2026. U ovom poglavlju ponavljamo bitna pravila bitna za ispravno provođenje fiskalizacije računa u krajnjoj potrošnji od 1. siječnja 2026.

Ističemo:

→ **Obveza donošenja internog akta**

Odredbama članka 9. stavka 3. ZoF-a propisana je obveza određivanja pravila na temelju kojih je iskazan broj računa i to: pravila sljednosti numeričkih brojeva računa, popis poslovnih prostora i dodijeljene oznake poslovnih prostora te način određivanja broja uređaja za izdavanje računa.

→ **Obveza isticanja obavijesti o obvezi izdavanja i zaprimanja računa**

Sukladno članku 25. ZoF-a obveznik fiskalizacije računa dužan je u poslovnom prostoru (zatvorenom) na svakom elektroničkom uređaju za izdavanje računa ili drugom vidnom mjestu istaknuti obavijest o obvezi izdavanja računa te obvezi kupca da preuzme i zadrži račun.

→ **Obveza ovjere knjige uvezenih računa**

Sukladno članku 22. ZoF-a ako dođe do potpunog prestanka rada elektroničkog uređaja za izdavanje računa iz članka 13. ovoga Zakona, obveznik fiskalizacije računa dužan je izdavati račune koji moraju biti uvezani u knjigu računa u skladu sa stavcima 2. do 7. ovoga članka. Uvezanu knjigu računa, prije početka upotrebe obveznik fiskalizacije računa dužan je ovjeriti podnošenjem zahtjeva putem sustava ePorezna.

Prema uputi Porezne uprave, obveznik fiskalizacije koji ima rezervni naplatni uređaj ili koji smatra da će prestati raditi u slučaju kvara naplatnog uređaja, kako ne bi došlo do izdavanja nefiskaliziranih računa, nije u obvezi posjedovati knjigu uvezenih računa.

Porezna uprava omogućit će podnošenje zahtjeva i postupak ovjere knjige uvezenih računa elektroničkim putem od 1. siječnja 2026 (OPU B9-29).

- **Obveza dostave podataka o poslovnim prostorima**

Obveznik fiskalizacije računa dužan u Sustav za fiskalizaciju dostaviti podatke o svim poslovnim prostorima u kojima se izdaju računi za promet u krajnjoj potrošnji. Koji se podaci dostavljaju propisano je člankom 16. ZoF-a. Podaci se dostavljaju prije prvog ispostavljanja računa iz tog poslovnog prostora, te kod svake izmjene podataka što uključuje i podatke o radnom vremenu i radnim danima.

Od 1. siječnja 2026. podaci o radnom vremenu i radnim danima mogu dostaviti putem uspostavljene elektroničke veze uz primjenu digitalnih certifikata iz članka 10. ovoga Zakona. Novi način omogućiti će prijavu samo tog dijela podataka o poslovnicama (radno vrijeme i radni dani), ali ne i samu prijavu poslovnice (OPU B8-26 i OPU B8-27)
- **Obveza dostave podataka o proizvođaču i/ili održavatelju programskog rješenja**

Obveznici fiskalizacije računa UKP dužni su u Sustav za fiskalizaciju na isti način kako je propisano i za podatke o poslovnim prostorima, dostaviti podatak o proizvođaču i/ili održavatelju programskog rješenja iz članka 14. stavka 1. ZoF-a. Kao podatak dostavlja se OIB proizvođača i/ili održavatelja programskog rješenja, a ako obveznik fiskalizacije nema podatak o OIB-u, dostavlja obvezno ime i prezime / naziv, adresu, oznaku države i identifikacijski broj strane fizičke ili pravne osobe iz države u kojoj ona ima poslovni nastan.
- **Dostava podataka o napojnici naplaćenju preko transakcijskog računa**

Odredbama članka 20. ZoF-a propisano je da obveznik fiskalizacije računa kod kojeg je ostvarena napojnica dostavlja podatak o napojnici u Sustav za fiskalizaciju putem uspostavljene elektroničke veze na način koji je propisan za programsko rješenje za fiskalizaciju računa.

Za potrebe dostavljanja podatka o napojnici ostvarene na način različit o naplate novčanicama i karticama propisano je da se podatak o naplati takve napojnice treba dostaviti kada se naplata računa evidentira u knjigovodstvenim evidencijama (poslovnim knjigama) obveznika fiskalizacije.

Navedeno podrazumijeva da će u roku kada postoji obveza knjiženja naplate (što ovisi o ostalim poreznim obvezama) biti i obveza evidentiranja napojnice u Sustavu za fiskalizaciju (OPU B9-28).
- **Ukinuta obveza fiskalizacije izdavanja pratećih dokumenata**

Ukinuta je obveza fiskalizacije pratećih dokumenata (primjerice ponuda), ali je ostala obveza u slučaju kada se iz bilo kojeg poslovnog razloga obveznik fiskalizacije računa prije izdavanja računa izdaje dokument na kojem navodi podatke o plaćanju. Na takvom dokumentu treba istaći napomenu; "OVO NIJE FISKALIZIRANI RAČUN".
- **Promjena načina plaćanja računa slanjem poruke**

U sustavu Fiskalizacije 1.0 i prema prethodno važećem Zakonu o fiskalizaciji u prometu gotovinom bilo je moguće bez storna računa na fiskalizirani račun prijaviti promjenu načina plaćanja. Upute o istome dostupne su na stranicama Porezne uprave. Navedeno će se nastaviti primjenjivati te će se i kod primjene fiskalizacije računa u B2C segmentu od 1. siječnja 2026. moći na već fiskalizirani račun prijaviti promjena načina plaćanja. Promjena načina plaćanja kao i xml shema propisana je u pripadajućem Pravilniku te će se i od 1. siječnja 2026. ista odredba nastaviti primjenjivati (OPU B13-35).

3. Izdavanje i fiskalizacija eRačuna

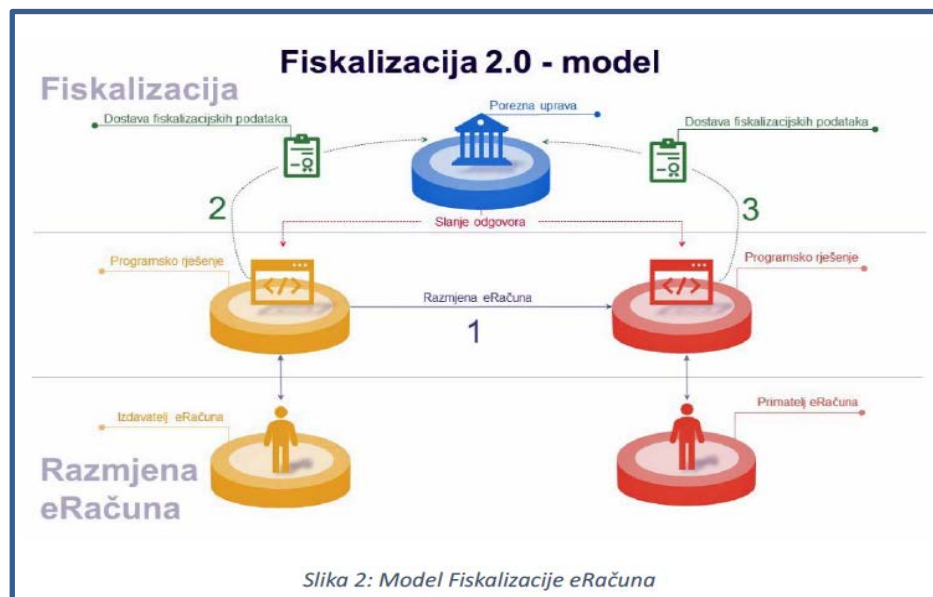
Poglavlje III. ZoF-a uvodi potpuno novi model fiskalizacije - fiskalizaciju eRačuna. U nastavku pojašnjavamo osnove ovog modela fiskalizacije.

3.1. Karakteristike modela

Preduvjet za fiskalizaciju eRačuna je razmjena strukturiranih elektroničkih računa između B2B korisnika. Izdavanje i primanje eRačuna temelji se na softverskim (programskim) rješenjima koji će istovremeno omogućiti softversko rješenje provedbe fiskalizacije (bez potrebe ljudske intervencije). Sama definicija fiskalizacije eRačuna dana je u čl. 2. st. 1. toč. 10. ZoF-a:

"Fiskalizacija eRačuna je postupak kojim se u Sustav za fiskalizaciju dostavljaju propisani podaci iz eRačuna, a koji obuhvaća fiskalizaciju izdavanja i zaprimanja eRačuna.

Model sustava fiskalizacije eRačuna grafički je prikazan u dokumentu **Usporedba F1-F2** na slijedeći način:

1. Izdavatelj izdaje eRačun primatelju korištenjem programskog rješenja
2. Automatizirano programsko rješenje izdavatelja izdvaja set podatka iz eRačuna i šalje fiskalizacijsku poruku Poreznoj upravi
3. Automatizirano programsko rješenje primatelja izdvaja set podatka iz eRačuna i šalje fiskalizacijsku poruku Poreznoj upravi
4. Fiskalizaciju provode i izdavatelj i primatelj eRačuna čime je omogućena unakrsna provjera podataka.

Pojašnjene su i razlike ovog postupka fiskalizacije u odnosu na fiskalizaciju u krajnjoj potrošnji koje su očituju u sljedećem:

1. fiskalizaciju u krajnjoj potrošnji provodi samo izdavatelj računa u postupku izdavanja računa i ovjera računa u obliku JIR-a vidljiva je na računu koji se izdaje
2. fiskalizacija eRačuna temelji se na razmijenjenim eRačunima. Postupak fiskalizacije eRačuna provode i izdavatelj i primatelj eRačuna i postupak fiskalizacije provodi se odvojeno od postupka razmjene eRačuna. Prilikom fiskalizacije eRačuna s obzirom da se postupak provodi odvojeno na eRačunima nema ovjere Porezne uprave kao ni oznaka koje prate fiskalizirani račun kao što su JIR, ZKI i QR kod. (OPU A1-02 OPU B5-20).

3.2. Obveza razmjene i fiskalizacije eRačuna

Poglavlje koje se bavi fiskalizacijom eRačuna započinje člankom 33. ZoF-a u čijem se prvom stavku pojašnjava da se na **odredbe iz III. dijela ZoF-a na odgovarajući način primjenjuju odredbe propisa Zakona o elektroničkom izdavanju računa u javnoj nabavi (Nar. nov., br. 94/2018)** koji je sveobuhvatno regulirao eRačun između poduzetnika i države u postupcima javne nabave, odredbe ZoF-a ga dalje razrađuje za odnose između poduzetnika.

Stavcima 2. i 3. istog članka ZoF-a propisana su ograničenja od primjene III. dijela ZoF-a. Tako se odredbe III. dijela ZoF-a:

- ➔ ne primjenjuju na isporuke dobara ili usluga koji proizlaze iz nabave i izvršenja ugovora koji su zaštićeni propisanim stupnjem tajnosti ili koji moraju uključivati posebne sigurnosne mjere u skladu sa zakonima i drugim propisima te
- ➔ primjenjuju na eRačune koji proizlaze iz tuzemnih transakcija.

Razmjena eRačuna definirana je čl. 2. st. 1. toč. 29. i čl. 37. ZoF-a.

Razmjena eRačuna obuhvaća izdavanje eRačuna i zaprimanje eRačuna, a obavlja se putem pristupnih točaka.

Prema čl. 2. st. 1. toč. 25. ZoF-a, **pristupna točka** je porezni obveznik ili informacijski posrednik koji ispunjava sve tehničke uvjete za razmjenu eRačuna i/ili fiskalizaciju eRačuna i/ili elzvještavanje i/ili uslugu MPS-a. **Pristupna točka obvezna je omogućiti sigurnu razmjenu podataka između izdavatelja i primatelja eRačuna** na način da osigurava standardizirane formate, protokole i interoperabilnost između različitih sustava.

Međutim ističe se da način na koji će implementirati razvoj eRačuna za potrebe primjene ovoga Zakona nije ograničen na određeno zakonsko rješenje već dopušta različita rješenja uz uvjet da se radi o strukturiranom obliku razmjene eRačuna. Iz tog razloga eRačuni se mogu razmjenjivati i pomoću:

- ERP sustava koji imaju ugrađene funkcionalnosti razmjene eRačuna
- Nacionalne platforme, kao što je Fina centralna platforma
- PEPPOL mreža
- Direktna integracija (EDI – Electronic Data Interchange) ili EDIFACT
- Web servisi ili API rješenja – porezni obveznici mogu razviti API rješenja za direktnu razmjenu podataka
- Cloud rješenja koja mogu obuhvaćati web aplikacije kroz koje se može odrađivati funkcionalnost razmjene eRačuna
- te bilo kojih drugih rješenja uz poštivanje odredbi ovoga Zakona i osiguravanje vjerodostojnosti podrijetla, cjelovitosti sadržaja i čitljivosti od izdavanja do kraja razdoblja čuvanja eRačuna prema propisu o PDV-u.

Ističemo:

Primjena na tuzemne transakcije

Tuzemna transakcija je isporuka koju izdavatelj eRačuna obavlja primatelju eRačuna i koja podliježe oporezivanju hrvatskim PDV-om, neovisno o tome je li oslobođena ili oporeziva PDV-om te svaki predujam primljen od primatelja eRačuna prije obavljene isporuke, pod uvjetom da su izdavatelj i primatelj eRačuna porezni obveznici sa sjedištem ili prebivalištem u Republici Hrvatskoj (čl.2. st. 1. toč. 34. ZoF-a).

3.3. Što se smatra eRačunom

Prema čl. 2. st. 1. toč. 8. ZoF-a, eRačun je račun koji je izdan, poslan i zaprimljen u strukturiranom elektroničkom obliku, a koji omogućuje njegovu automatsku i elektroničku obradu.

Člankom 34. ZoF-a propisano je da se eRačun izdan prema odredbama ZoF-a smatra vjerodostojnom ispravom, te da je nužno osigurati njegovu vjerodostojnost podrijetla, cjelovitost sadržaja i čitljivost od trenutka izdavanja eRačuna do kraja razdoblja za pohranu eRačuna.

Vjerodostojnost podrijetla se osigurava na način da se može nedvojbeno utvrditi identitet izdavatelja računa, a cjelovitost sadržaja podrazumijeva da sadržaj računa nije izmijenjen do kraja razdoblja za pohranu računa.

Treba naglasiti da se eRačun sastavlja temeljem EU norme, ali da se način ispunjavanja eRačuna ne razlikuje značajno u elementima ispunjavanja u odnosu na dosadašnji račun koji je jedan porezni obveznik bio dužan ispostaviti drugom poreznom obvezniku.

Naime, i dalje se radi o računu čiji je sadržaj propisan člankom 79. Zakona o porezu na dodanu vrijednost. Jedini elementi koji su dodani, odnose se na KPD oznaku, koju od 1. siječnja 2026, za potrebe fiskalizacije eRačuna treba povezati sa svakom pojedinom stavkom isporuke dobara i usluga na računu, te iskazati na računu, te u sustav za fiskalizaciju dostaviti podatak o dodijeljenoj KPD oznaci.

Kao dodatni element možemo navesti i broj poslovnog procesa, no smatramo da će aplikacije biti riješene na način da se pri ispunjavanju neće birati broj poslovnog procesa, već će se birati vrsta računa, te će aplikacija na temelju toga dodijeliti pripadajući broj poslovnog procesa za potrebe zadovoljenja EU norme i fiskaliziranja elemenata izdanog računa.

Ističemo:**eRačun nije PDF niti sličan dokument koji se može poslati na mail adresu**

eRačun je račun izdan, poslan i zaprimljen u strukturiranom elektroničkom obliku koji omogućuje automatsku i elektroničku obradu. Stoga se za izdavanje i zaprimanje eRačuna mora imati programsko rješenje. Zakon navedeno programsko rješenje navodi kao pristupnu točku. Navedenu pristupnu točku svaki izdavatelj i primatelj eRačuna može razviti ili samostalno ili nabaviti na tržištu.

Prema navedenom eRačunom se ne smatra PDF format računa niti se eRačun može poslati na mail. Dakle mail ne može biti sredstvo za razmjenu eRačuna (OPU C1-07 i OPU C1-08)

3.4. Obveza izdavanja i zaprimanja eRačuna

Obveznici izdavanja i zaprimanja eRačuna propisani su zasebnim odredbama ZoF-a. Člankom 80. ZoF-a propisan je trenutak stupanja na snagu ovih odredbi. U nastavku prenosimo odredbe o obvezi izdavanja i zaprimanja eRačuna s datumima početka primjene propisanim odredbama članka 80. Zakona o PDV-u:

3.4.1. Obveza izdavanja eRačuna

Člankom 38. ZoF-a propisano je da obvezu izdavanja eRačuna ima izdavatelj eRačuna:

1.	porezni obveznik sa sjedištem, prebivalištem ili uobičajenim boravištem u tuzemstvu i koji je upisan je u registar obveznika PDV-a	Stupa na snagu:
1. siječnja 2026.
2.	obveznik poreza na dohodak od samostalne djelatnosti prema propisu kojim se uređuje porez na dohodak i obveznik poreza na dobit prema propisu kojim se	Stupa na snagu:
1. siječnja 2027.

	uređuje porez na dobit, koji nije upisan u registar obveznika PDV-a, a ima sjedište, prebivalište ili uobičajeno boravište u tuzemstvu	
3.	tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koji su upisani u Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika, a nisu upisani u registar obveznika PDV-a.	Stupa na snagu: 1. siječnja 2027.

3.4.2. Obveza zaprimanja eRačuna

Odredbom članka 41. ZoF-a propisano je da je primatelj eRačuna:

a.	porezni obveznik sa sjedištem, prebivalištem ili uobičajenim boravištem u tuzemstvu i koji je upisan je u registar obveznika PDV-a	Stupa na snagu: 1. siječnja 2026.
b.	obveznik poreza na dohodak od samostalne djelatnosti prema propisu kojim se uređuje porez na dohodak i obveznik poreza na dobit prema propisu kojim se uređuje porez na dobit, koji nije upisan u registar obveznika PDV-a, a ima sjedište, prebivalište ili uobičajeno boravište u tuzemstvu	Stupa na snagu: 1. siječnja 2026.
c.	tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koji su upisani u Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika, a nisu upisani u registar obveznika PDV-a.	Stupa na snagu: 1. siječnja 2026.

3.5. Kada se ispostavlja eRačun

Izravna odredba kada se izdaje eRačun nije propisana odredbama ZoF-a, već proizlazi iz više drugih odredbi ZoF-a. Izuzetno kvalitetan sažetak pravila kojima se utvrđuje obveza izdavanja i fiskalizacije eRačuna dana je u odgovoru MF-PU (OPU C1-13) čiji relevantni dio citiramo:

"Zakon propisuje obvezu izdavanje eRačuna i fiskalizacije ako su kumulativno zadovoljena tri uvjeta: radi se o osobama koje se smatraju primateljima i izdavateljima eRačuna i da se radi o tuzemnoj transakciji te se tada propisuje obveza izdavanja eRačun i provedba fiskalizacije eRačuna."

Iz navedenog proizlazi da je obveza izdavanja eRačuna propisana u slučaju kada su zadovoljeni slijedeća tri uvjeta:

1. izdavatelj je obveznik izdavanja eRačuna
2. primatelj je obveznik primanja eRačuna
3. eRačun se izdaje za tuzemnu transakciju.

Tuzemna transakcija je isporuka koju izdavatelj eRačuna obavlja primatelju eRačuna i koja podliježe oporezivanju hrvatskim PDV-om, neovisno o tome je li oslobođena ili oporeziva PDV-om te svaki predujam primljen od primatelja eRačuna prije obavljene isporuke, pod uvjetom da su izdavatelj i primatelj eRačuna porezni obveznici sa sjedištem ili prebivalištem u Republici Hrvatskoj (čl.2. st. 1. toč. 34. ZoF-a).

Ističemo:

Što kada je primatelj eRačuna stranac?

Iz odredbi ZoF-a proizlazi da osoba koja nema sjedište, prebivalište ili uobičajeno boravište u RH nije obveznik zaprimanja i fiskalizacije eRačuna, čak niti u slučaju kada je u sustavu PDV-a. Međutim iz propisa se ne vidi da nije obveznik PDV-a ukoliko je obveznik poreza na dobit, odnosno poreza na dohodak od samostalne djelatnosti. Navedeno proizlazi iz više odgovora MF-PU. Detaljnije o ovome pisali smo u Dodatku 1. .

Detaljnije o tome kada je potrebno izdati eRačun, a kada to može biti papirni račun ili račun u drugom prikladnom obliku pojašnjavamo u Dodatku 1

3.9.

Ostalo bitno za razmjenu i fiskalizaciju eRačuna

U članku objavljenom u časopisu RiPup br. 7/2025 prenijeli smo odredbe poglavlja III. ZoF-a koje propisuju postupanja povezana s razmjenom i fiskalizacijom eRačuna, uz pojašnjenja dana kroz odgovore dane na Savjetovanjima. U nastavku ističemo sve što smatramo bitnim za razumijevanje ovog modela fiskalizacije:

Ističemo:

Što je razmjena eRačuna?

Razmjena eRačuna obuhvaća izdavanje eRačuna i zaprimanje eRačuna, a obavlja se putem pristupnih točaka.

Razmjena eRačuna obavlja se putem pristupnih točaka. Primatelj eRačuna dužan je zaprimiti eRačun putem pristupnih točaka, iznimno eRačuni se mogu razmjenjivati drugim tehnologijama i procedurama, uz poštivanje odredbi ovoga Zakona i osiguravanje vjerodostojnosti podrijetla, cjelovitosti sadržaja i čitljivosti od izdavanja do kraja razdoblja čuvanja eRačuna.

Kako se obavlja razmjena eRačuna?

Postupak razmjene eRačuna provodi se na način da izdavatelj provjerava postoji li adresa u AMSu te u tom slučaju izdaje eRačun. Preporuka je da izdavatelj odnosno njegova pristupna točka uvijek kontaktira AMS s obzirom da se u AMS-u mogu upisati i osobe koje nemaju zakonsku obvezu primanja eRačuna, a sve kako bi se podržalo digitalno poslovanje.

Pristupna točka

Prema čl. 2. st. 1. toč. 25. ZoF-a, pristupna točka je porezni obveznik ili informacijski posrednik koji ispunjava sve tehničke uvjete za razmjenu eRačuna i/ili fiskalizaciju eRačuna i/ili elzvještavanje i/ili uslugu MPS-a. Pristupna točka obvezna je omogućiti sigurnu razmjenu podataka između izdavatelja i primatelja eRačuna na način da osigurava standardizirane formate, protokole i interoperabilnost između različitih sustava.

Pristupna točka koja je sam porezni obveznik i koja usluge neće pružati tržišno nije u obvezi dostaviti propisanu dokumentaciju već samo mora proći test sukladnosti. Takva pristupna točka neće biti objavljena na Popisu informacijskih posrednika kojima je izdana potvrda o sukladnosti. (OPU C6-73)

Informacijski posrednik

informacijski posrednik je pravna ili fizička osoba kojoj je dodijeljen OIB i koja uslužno **pruža usluge izdavanja i primanja eRačuna i pratećih isprava drugima i usluge fiskalizacije eRačuna, a može pružati usluge i/ili elzvještavanja i/ili Meta podatkovnih servisa drugima.** (OPU C6-71). **Informacijskim posrednikom se praktično smatra onaj tko uspostavlja komunikaciju s AMS-om Porezne uprave** (OPU C6-66).

Informacijski posrednik nije nužan.

	<p>Obveznik fiskalizacije samostalno odlučuje koje usluge će trebati od informacijskog posrednika. Informacijski posrednik koji je izabran odgovara za ispravnost programskog rješenja koje nudi za potrebe obavljanja razmjene i fiskalizacije eRačuna, dok porezni obveznik odgovara za ispravno izdavanje i zaprimanje eRačuna, fiskalizaciju i elzvjestavanje.</p> <p>Obveznik samostalno određuje broj informacijskih posrednika putem kojih će razmjenjivati eRačune. U tom slučaju mora imati i više identifikatora jer kod svakog informacijskog posrednika mora se identificirati drugim identifikatorom. (OPU C6-68)</p>
→	<p>Uloga ERP-a u pružanju usluga fiskalizacije 2.0 na tržištu</p> <p>Ako je ERP spojen s Informacijskim posrednikom, ERP nije pristupna točka već je pristupna točka informacijski posrednik. ERP pružatelji usluga koji prodaju ERP rješenja za kreiranje računa i šalju ih preko informacijskih posrednika s kojima su integrirani nisu pristupna točka i u tom slučaju informacijski posrednici su ti koji nude uslugu razmjene eRačuna i oni su pristupne točke.</p> <p>Ako će neki ERP pružatelj usluge razviti usluge (razmjenu eRačuna/Fiskalizaciju/objavu u adresar) i sam ih nuditi korisnicima kao uslugu na tržištu, onda on postaje informacijski posrednik (OPU C6-78)</p>
→	<p>Prijavljivanje identifikatora u AMS</p> <p>Prema čl. 2. st. 1. toč. 13. ZoF-a identifikator poreznog obveznika u razmjeni eRačuna je OIB ili bilo koji identifikator u skladu s EU normom.</p> <p>. Primatelj eRačuna dužan je objaviti indentifikator u AMS-U pomoću kojeg se može pronaći njegova adresa za zaprimanje eRačuna. Podatak dostavlja metapodatkovni servis web servisom u AMS. Radi se o automatiziranom procesu koji će odrađivati sustav. Obvezni identifikator je OIB, ali ako obveznik želi imati više mogu se koristiti i drugi identifikatori.</p>
→	<p>Razmjena - fiskalizacija</p> <p>Obvezu fiskalizacije eRačuna izdavatelj eRačuna i primatelj eRačuna dužni su provoditi za svaki izdani i zaprimljeni eRačun</p> <p>Fiskalizacija izdanog eRačuna je postupak koji se obavlja odvojeno od postupka razmjene eRačuna, ali se obavlja u trenutku izdavanja eRačuna. U slučaju samoizdavanja računa rok za fiskalizaciju je najkasnije pet radnih dana nakon što je eRačun izdan.</p>
	<p>Fiskalizacija zaprimanja nije likvidacija</p> <p>Postupak fiskalizacije zaprimanja eRačuna provodi se automatski putem programskog rješenja (bez ljudske intervencije) izdvajanjem dijela podataka iz eRačuna i dostavom u Sustav za fiskalizaciju. To je trenutak kada obje strane imaju saznanja o tom eRačunu i taj pojam najbliže odgovara pojmu zaprimljen. To nije ujedno i likvidacija jer takav proces može započeti tek nakon fiskalizacije zaprimanja, a može završiti i odbijanjem eRačuna. (PA-2.20)</p>
→	<p>Obveza fiskalizacije izdavanja i zaprimanja eRačuna</p> <p>Obveza fiskalizacije eRačuna odnosi se na izdavatelja i na primatelja eRačuna, svaki porezni obveznik zasebno za sebe fiskalizira sve izlazne i sve ulazne eRačune, neovisno o drugoj strani.</p>
→	<p>Izuzeće od obveze izdavanja eRačuna - primjena čl. 15. Zof-a</p> <p>Odredbom članka 39. propisano je izuzeće od obveze izdavanja eRačuna u slučaju kada se za transakciju koja se plaća gotovinom ili karticom izda račun za krajnju potrošnju s dodanim OIB-om kako je propisano člankom 15. ZoF-a. Radi se o obvezi izdavanja tzv "blagajničkog R1" računa. Postupak pojašnjavamo detaljnije u poglavlju 4. ovog članka.</p>

4. Blagajnički R1 račun

U prethodnim poglavljima odvojeno smo promatrali fiskalizaciju računa u krajnjoj potrošnji, te pojasnili koji je sadržaj i oblik računa koji se izdaje za krajnju potrošnju, te što je eRačun, te koje su njegove temeljne karakteristike. U ovom poglavlju ističemo da iz odredbi ZoF-a proizlazi potreba za razlikovanjem računa koji se fiskalizira kao račun u krajnjoj potrošnji, ali je po sadržaju blizak eRačunu. Radi se o računu koji se može izdati kada osoba koja nije krajnji potrošač i kojem se inače izdaje eRačun, plati isporuku novčanicama ili kreditnim karticama.

Odredbom članka 39. propisano je **izuzeće od obveze izdavanja eRačuna u slučaju kada se za transakciju koja se plaća gotovinom ili karticom izda račun za krajnju potrošnju s dodanim OIB-om** kako je propisano člankom 15. ZoF-a. Ova odredba stupa na snagu 1. siječnja 2026, a u tehničkoj dokumentaciji već je objavljena XML shema (OPU C5-51)

Korištenje ove odredbe nije obvezno.

To znači da svaki obveznik izdavanja eRačuna može odlučiti da li će primijeniti ovo pravilo i izdati račun UKP s dodanim OIB-om ili obaviti fiskalizaciju kroz sustav fiskalizacije računa UKP ili će i za plaćanja gotovinom ili karticom obvezniku primanja eRačuna ispostaviti eRačun

Radi se o dodanom postupku koji omogućuje nastavak dosadašnje prakse izdavanja takozvanih "R1" računa kada se na blagajni kao kupac koji plaća gotovinom ili karticom pojavi porezni obveznik.

Treba voditi računa da se isti račun plaćen gotovinom i karticom od strane obveznika primanja eRačuna ne fiskalizira dva puta, te je u tu svrhu čl. 39. st. 2. propisano da se u slučaju izdavanje računa prema pravilima iz članka 15. Zakona (račun UKP s dodanim OIB-om kupca) ne može se izdati i fiskalizirati eRačun).

Ističemo:

- **Račun izdan u odnosu B2B u fiskalizaciji 1.0**
Radi se o mogućnosti da se umjesto eRAČUNA, u odnosu B2B kada je plaćanje obavljeno gotovinom ili karticom izda račun koji će se fiskalizirati kao račun u krajnjoj potrošnji. Dakle, iako se radi o B2B odnosu obavlja se fiskalizacija 1.0, a ne fiskalizacija 2.0 (OPU B11-32 I OPU c5-50)
- **OIB primatelja računa - dodatni element**
Prema članku 15. ZoF-a u sustav fiskalizacije se uz ostale elemente šalje dodatni element - OIB primatelja isporuke
- **Sadržaj računa - čl. 79. zakona o PDV-u**
Prema se radi o fiskalizaciji računa u krajnjoj potrošnji, račun koji se izdaje nije račun u krajnjoj potrošnji, već račun koji izdaje jedan porezni obveznik drugome, čija je obveza izdavanja propisana člankom 78., a sadržaj člankom 79. Zakona o PDV-u.
- **Mogućnost izbora**
U slučaju kada poduzetnik plaća u gotovini ili karticama, obveznik fiskalizacije može izabrati da li će obvezniku zaprimanja eRačuna izdati račun iz blagajne koji je fiskaliziran kao račun u krajnjoj potrošnji uz OIB primatelja sukladno članku 15. ZoF-a, ili će izdati eRačun.
- **Zabrana izdavanja i fiskaliziranja dva računa za istu transakciju**
Treba voditi računa da se isti račun ne fiskalizira dva puta, kao "blagajnički R1" račun u sustavu fiskalizacije računa u krajnjoj potrošnji i u sustavu fiskalizacije eRačuna. Iz tog razloga odredbom čl. 39. st. 2. propisano je da se u slučaju izdavanje računa prema pravilima iz članka 15. Zakona (račun UKP s dodanim OIB-om kupca) ne može se izdati i fiskalizirati eRačun). Navedeno je pojašnjeno i odgovorom MF-PU (OPU C5-49)

5. Sustav elzveštavanja

12

2025

Odredbama članka 50. do 53. ZoF-a propisana su pravila elzveštavanja. Ovaj pojam definiran je u čl. 2. st. 1. toč. 6. ZoF-a:

"elzveštavanje je postupak kojim se u Sustav za fiskalizaciju dostavljaju podaci o određenim isporukama u skladu s odredbama ovoga Zakona te podaci o odbijanju i naplati eRačuna"

Propisane su slijedeće obveze elzveštavanja:

➔ **za izdavatelja računa - Isporuke za koje nije bilo moguće izdati eRačun (čl. 51):**

→ obveza dostave podataka za isporuke za koje nije bilo moguće izdati eRačun zbog nedostupnosti identifikatora u AMS-u ako se radi o trgovačkom društvu ili obrtniku ili nositelju slobodnog zanimanja kao primateljima računa (rokovi dostave prema čl. 48. st. 3 Zakona - odmah po izdavanju - pet dana kod samoizdavanja)

➔ **za primatelja računa - Podaci o odbijanju računa (čl. 52):**

→ obveza dostave podataka o eRačunima za koje je izvršio odbijanje u prethodnom mjesecu, do 20-og dana u mjesecu za prethodni mjesec

➔ **za izdavatelja računa - Podaci o naplati eRačuna (čl. 53):**

→ obveza dostave podataka o eRačunima i onima koji su na popisu iz čl. 51., do 20-og dana u mjesecu za prethodni mjesec

Isporuke o kojima se izvještava obuhvaćaju samo isporuke za koje postoji obveza izdavanja eRačuna.

5.1. Način ispunjavanja obveza

Prema članku 50. ZoF-a izdavatelj eRačuna i primatelj eRačuna za provedbu postupka elzveštavanja mogu koristiti:

1. web-servis
2. uslugu informacijskog posrednika
3. FiskAplikaciju.

Detalje o načinu ispunjavanje ove obveze MF-PU iznijela je u odgovoru (OPU C4-30 i OPU C4-29):

Prema Zakonu informacijski posrednici MOGU pružati i uslugu elzveštavanja, a Porezna uprava će na Popisu informacijskih posrednika kojima je izdana potvrda o sukladnosti objaviti opseg usluga koje pruža određeni informacijski posrednik.

Ovisno o opsegu usluga porezni obveznik može odabrati svog informacijskog posrednika odnosno odrediti svoju pristupnu točku.

Napominjemo da se postupak elzveštavanja može izvršiti i kroz FiskAplikaciju koja je dostupna unutar ePorezne svim poreznim obveznicima. Naravno da je za pretpostaviti da će odluka poreznog obveznika ovisiti o očekivanoj količini obveze ispunjenja elzveštavanja.

Iz odgovora MF-PU (OPU C4-46) potvrđeno je da se elzvjestavanje o naplati može obavljati izravno iz ERP-a, za što nije potrebna dodatna certifikacija za fiskalizaciju ili elzvjestavanje.

Dakle, informacijski posrednici mogu pružati i uslugu elzvjestavanja, ali isto tako izvještavanje je moguće i kroz FiskAplikaciju koja je dostupna unutar ePorezna svim poreznim obveznicima, odnosno iz ERP-a, za što nije potrebna dodatna certifikacija za fiskalizaciju ili elzvjestavanje.

5.2. Podaci o Isporukama za koje nije bilo moguće izdati eRačun

Prema članku 51. ZoF-a Izdavatelj eRačuna dužan je putem elzvjestavanja dostaviti podatke za isporuke za koje nije bilo moguće izdati eRačun u smislu članka 40. ZoF-a ako se radi o trgovačkom društvu ili obrtniku ili nositelju slobodnog zanimanja kao primateljima računa.

Radi se o odredbi koja utvrđuje da izdavatelj eRačuna ne odgovara za neizdavanje eRačuna ako se eRačun ne može izdati primatelju računa zbog nedostupnosti identifikatora u AMS-u, te omogućuje da račun ispostavi u papirnatom obliku, te da o tome dostavi podatke putem postupka elzvjestavanja.

Iz navedenog proizlazi da nedostupnost identifikatora u AMS-u omogućuje izdavatelju da u odnosu B2B ispostavi papirni račun umjesto eRačuna. Korisne upute dane su u odgovoru MF-PU (OPU C4-31) koji citiramo:

*"Zakon obvezuje na izdavanje eRačuna ako su **kumulativno zadovoljeni uvjeti**:*

- **da imamo zakonski definiranog primatelja i izdavatelja eRačuna i**
- **da se radi o tuzemnoj transakciji.**

Ako su kumulativno ispunjeni uvjeti, ali izdavatelj eRačuna ne može izdati eRačun radi nedostupnosti adrese primatelja eRačuna, izdaje račun na njemu prihvatljiv način te provodi postupak elzvjestavanja.

elzvjestavanje podrazumijeva da izdavatelj dostavlja podatke za isporuke za koje je morao izdati eRačun, ako se radi o trgovačkom društvu ili obrtniku ili nositelju slobodnog zanimanja kao primateljima računa.

Kako bi se postupak maksimalno pojednostavio programsko rješenje izdavatelja eRačuna može uvijek pitati AMS o dostupnosti adrese primatelja eRačuna te ako ista postoji razmijeniti eRačun i provesti postupak fiskalizacije.

Ako nije bilo moguće izdati eRačun radi nedostupnosti adrese u AMS-u, izdavatelj eRačuna može uvijek za svaku tuzemnu transakciju provesti postupak elzvjestavanja ne vodeći računa o statusu primatelja eRačuna."

Ističemo:

elzvjestavanje o svim računima B2B koji nisu eRačuni

Iz odgovora odgovoru MF-PU (OPU C4-31) proizlazi da kod ispunjavanja obveze iz članka 51. ZoF-a ne moramo voditi računa da li je primatelj računa obveznik zaprimanja eRačuna, već možemo izvijestiti o svim isporukama za koje nismo mogli izdati eRačun zbog nedostupnosti adrese u AMS-u.

Automatska provjera AMS adrese za sve kupce

Iz odgovora odgovoru MF-PU (OPU C4-31) jasno je da se očekuje da je provjera dostupnosti AMS adrese dio programskog rješenja. Pri tome nije bitno voditi računa o tome da li se radi o obvezniku zaprimanja eRačuna, već se preporuča da programsko rješenje za svakog kupca provjerava dostupnost adrese u AMS-u.

5.3.

Podaci o odbijanju eRačuna

Odredbom članka 52. stavka 1. ZoF-a propisana je obveza primatelja eRačuna da u Sustav za fiskalizaciju do 20. dana u mjesecu za prethodni mjesec dostavi podatke o eRačunima za koje je izvršio odbijanje u prethodnom mjesecu. Prema stavku 2. istog članka dostavljaju se podaci o:

1. datumu izdavanja eRačuna
2. broju eRačuna
3. OIB-u izdavatelja i primatelja eRačuna
4. datumu odbijanja i
5. razlogu odbijanja.

Odredbom članka 52. stavka 3. ZoF-a pojašnjeno je da je dostavom podatka o odbijanju eRačuna primatelj eRačuna dostavio izjavu da neće koristiti pravo na pretporez po tom eRačunu

U članku 52. stavku 4. je i pojašnjenje da izdavatelj eRačuna **može stornirati odbijeni eRačun i izdati novi eRačun, ako je primjenjivo.**

5.4.

Podaci o naplati eRačuna

Odredbom članka 52. stavka 1. ZoF-a propisana je **obveza izdavatelja eRačuna** da u Sustav za fiskalizaciju do 20. dana u mjesecu za prethodni mjesec dostavi podatke o eRačunima za koje je izvršena naplata u prethodnom mjesecu. Prema stavku 2. istog članka dostavljaju se podaci o:

1. datumu izdavanja eRačuna
2. broju eRačuna
3. OIB-u izdavatelja eRačuna
4. iznosu i načinu plaćanja i
5. datumu naplate.

Odgovorom MF-PU (OPU C4-39) istaknuto je da je **obveza dostave podatka o naplati propisana je samo za izdavatelja eRačuna.** Izdavatelj eRačuna za eRačune koji su naplaćeni u tekućem mjesecu (bez obzira kada su izdani) dostavlja podatak najkasnije do 20. u mjesecu koji slijedi nakon tog mjeseca. Naravno, **ukoliko se elzvještajni sustav temelji na softverskom rješenju, fiskalizacijske poruke će se dostavljati u trenutku** kada se naplata stvarno evidentira, a u protivnom krajnji rok propisuje se kao 20-ti u mjesecu za svu naplatu evidentiranu u prethodnom mjesecu.

Obveza elzvještavanja u dijelu naplate odnosi se na sve eRačune evidentirane fiskalizacijskim porukama u Poreznoj upravi, neovisno o priznavanju PDV-a po navedenim eRačunima.

Iz navedenog je jasno da se naplata prati po izdanim i fiskaliziranim eRačunima.

Odgovorom MF-PU (OPU C4-41) pojašnjeno je da će se na temelju navedenih podataka pratiti poštivanje rokova plaćanja.

5.5. Ispravak podatka poslanog u elzvještavanje

U odgovoru MF-PU (OPU C4-40) pojašnjeno je da je u sustavu elzvještavanje omogućen i ispravak poslanog podatka. Navedeni odgovor citiramo:

*"elzvještavanje u dijelu dostave podataka omogućuje i ispravak podataka. Ispravak se može izvršiti **dostavom podatka s negativnim iznosom**. Nakon navedenog moguće je ponoviti poruku s ispravnim podacima."*

6. Tko je obveznik fiskalizacije 2.0

U prethodnim poglavljima utvrdili smo tko su obveznici primjene posebno za svaki od dva potpuno različita sustava:

1. sustava fiskalizacije računa u krajnjoj potrošnji
2. sustava razmjene i fiskalizacije izdavanja i zaprimanja eRačuna.

U ovom poglavlju pojasnit ćemo postojanje ili ne postojanje obveze, odnosno istaknut ćemo sve kombinacije koje se mogu pojaviti kod pojedinih fizičkih i pravnih osoba sa sjedištem, prebivalištem ili uobičajenim boravištem u RH. Naime, u pojedinim slučajevima može postojati obveza fiskalizacije računa u krajnjoj potrošnji, a da nema obveze fiskalizacije eRačuna. U nastavku pojašnjavamo kombinacije koje se mogu javiti za različite porezne obveznike ili za pojedine djelatnosti. Pri tome smo detektirali nekoliko pravila koja smatramo da je bitno istaći prije nego što krenemo u utvrđivanje obveza temeljenih na odredbama ZoF-a.

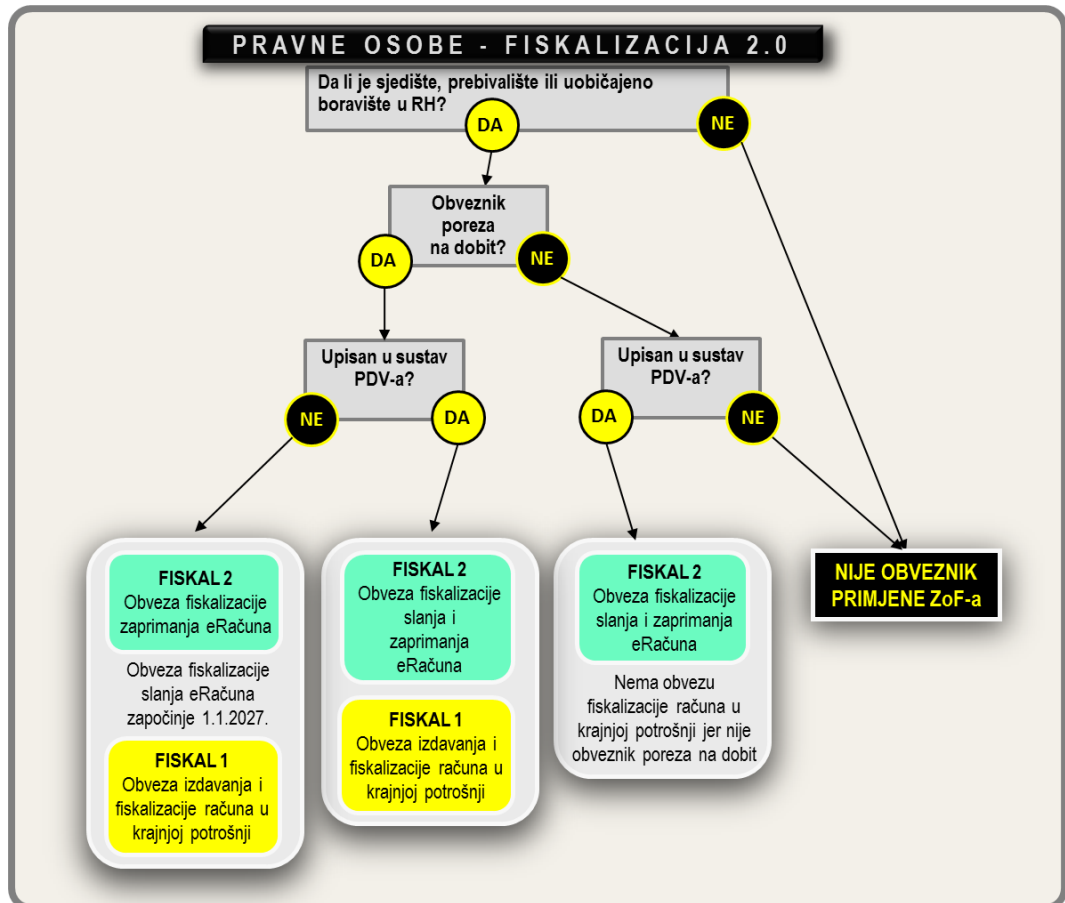
OSNOVNA PRAVILA ZA UTVRĐIVANJE OBVEZE:

- ➔ **Sjedište, prebivalište ili uobičajeno boravište u RH**
Obveza fiskalizacije ne postoji ukoliko pravna ili fizička osoba nema sjedište, prebivalište ili uobičajeno boravište u RH. Iz odgovora MF-PU (OPU C1-02) jasno je da obvezu fiskalizacije eRačuna nemaju niti:
 - Podružnice stranih društava registrirane u sudskom registru (koje su obično obveznici poreza na dobit),
 - stalne poslovne jedinice ino društva koje su neregistrirane i imaju samo PDV broj, ali su u smislu PDV tzv. „fixed establishment“, ako postoje ljudi u hrv za obavljanje djelatnosti u hrv,
 - ino društva koja imaju samo PDV broj u hrvatskoj (bez stalne poslovne jedinice) i neregistrirane?
- ➔ **PDV kao kriterij**
Da li se radi o obvezniku koji je upisan u sustav PDV-a, ili malom poreznom obvezniku kriterij je koji se primjenjuje za utvrđivanje obveze fiskalizacije eRačuna, dok taj kriterij nije bitan za utvrđivanje obveze fiskalizacije eRačuna.
- ➔ **Odgoda obveze izdavanja eRačuna**
Na kombinaciju vezanu uz obveze izdavanja eRačuna utiče i odgoda obveze izdavanja eRačuna za određene pravne i fizičke osobe.
- ➔ **Ne postojanje obveze primjene ZoF-a ne znači da ne treba izdati račun**
Obveza izdavanja računa osim u dijelu eRačuna koja je propisana odredbama ZoF-a, propisana je uglavnom poreznim propisima, a za neke djelatnosti i odredbama propisa koje određuju djelatnost. Stoga u poglavljima koje slijede ne pojašnjavamo da li se izdaje račun i koji tip računa se izdaje, već samo da li je potrebno ispuniti obveze povezane s fiskalizacijom propisane odredbama ZoF-a.

6.1. Utvrđivanje obveze za pravne osobe

U ovom poglavlju dajemo pravila koja se odnose na sve pravne osobe osim za tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave čija obveza proizlazi iz upisa u Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika.

Shema 1: Utvrđivanje obveze primjene ZoF-a s 1. siječnja 2026. za pravne osobe

Početna kontrola koju obavljamo kod utvrđivanja vrste obveze prema odredbama ZoF-a za pravne osobe je provjera da li se radi o pravnoj osobi čije je sjedište u RH. Naime, osobe koje nemaju sjedište, prebivalište ili uobičajeno boravište u RH nemaju obveze primjene ZoF-a. Slijedeća provjera je da li je pravna osoba obveznik poreza na dobit. U slučaju kada je obveznik poreza na dobit postoje obveza obavljanja oba modela fiskalizacije, osim što mali porezni obveznici imaju odgodu obveze fiskalizacije izdavanja eRačuna. U slučaju kada pravna osoba nije obveznik poreza na dobit, nema obveze obavljanja fiskalizacije računa u krajnjoj potrošnji, no u slučaju kada je pravna osoba upisana u sustav PDV-a, postoji obveza fiskalizacije izdavanja i zaprimanja eRačuna.

6.2. Utvrđivanje obveze za web portale - prodaja dobara na daljinu

Sve što smo naveli u prethodnom poglavlju primjenjivo je kod utvrđivanja obveze fiskalizacije računa koje ispostavlja web portala koji prodaje dobra. No, uz prikazana pravila tu se mogu pojaviti dvije specifičnosti na koje želimo upozoriti.

Kod prodaje preko web portala često se javlja prodaja dobara na daljinu. Radi se o prodaji čija su pravila oporezivanja propisana člankom 13. i člankom 26.a Zakona o porezu na dodanu vrijednost, a povezana su s pragom od 10.000,00 eura. Naime, u slučaju kada prag nije prijeđen, ili se isporučitelj nije odrekao navedenog praga, prodaja dobara na daljinu oporezuje se hrvatskim PDV-om. Nakon prelaska praga ili u slučaju odricanja od primjene praga obračunava se PDV države članice u kojoj završava otprema prodanih dobara.

Kada postoji obveza fiskalizacije računa u krajnjoj potrošnji kod prodaje dobara na daljinu u navedenim slučajevima pojasnila je MF-PU(OPU B1-08):

"Odredbe Zakona propisane su za transakcije poreznih obveznika na teritoriju Republike Hrvatske. Obveznik fiskalizacije računa provodi fiskalizaciju računa naplaćenog gotovinom, karticama, transakcijskim računom i na ostale načine plaćanja u Republici Hrvatskoj.

Kod prodaje na daljinu unutar Europske unije osobama koje nisu porezni obveznici, mjesto isporuke smatra se država članica EU u kojoj otprema kupcu završava te takva prodaja ne podliježe fiskalizaciji.

Međutim, obveznik može izdati fiskalizirani račun, a sustav fiskalizacije neće odbiti račun koji sadrži različite stope PDV-a (ovisno o državi članici EU u koju se obavlja isporuka)."

Iz navedenog odgovora jasno je da **račune u krajnjoj potrošnji koji su izdani preko OSS sustava**, a na kojima je iskazan PDV druge države članice EU **nije potrebno fiskalizirati** u sustavu fiskalizacije računa u krajnjoj potrošnji. No, u istom mišljenju ističe se da **fiskalizacija takvog računa neće biti odbijena**, tako da Web portal može na takvim računima provesti iste postupke kao i na računima na kojima je iskazan hrvatski PDV, a koje je potrebno fiskalizirati u sustavu fiskalizacije računa u krajnjoj potrošnji.

Druga specifičnost prodaje dobara preko web portala odnosi se na oslobođenje iz članka 4. ZoF-a. Naime, u točki 6. navedenog članka, propisano je **oslobođenje od fiskalizacije računa u krajnjoj potrošnji za prodaju proizvoda i/ili usluga u poštanskom prometu**. Dakle, kada se isporučeno dobro isporučuje pouzećem koristeći usluge društava koja obavljaju poštanski promet, što obuhvaća i društva koja obavljaju dostavu, nije potrebno obavljati fiskalizaciju računa u krajnjoj potrošnji.

6.3. Utvrđivanje obveze za neprofitne organizacije

Sve što smo naveli u poglavlju 6.1. ovog članka primjenjivo je na neprofitne organizacije. Ovdje samo želimo istaći brzinu kojom neprofitne organizacije mogu postati obveznici poreza na dobit, pa time i obveznici obavljanja oba modela fiskalizacije.

Zbog poreznih pravila po kojima se neprofitna organizacije u određenim slučajevima mora tijekom godine prijaviti u registar obveznika poreza na dobit, svaka neprofitna organizacije treba razmotriti koje su vjerojatnosti da nastanu takve okolnosti, te se pravovremeno pripremiti za obavljanje obveza sukladno odredbama ZoF-a.

Pravila koja se odnose na utvrđivanje obveza neprofitnih organizacije od 1. siječnja 2026. temeljem odredbi ZoF-a prikazujemo i u slijedećem tabelarnom prikazu.:

Obveza fiskalizacije za neprofitne organizacije od 1.1.2026.¹

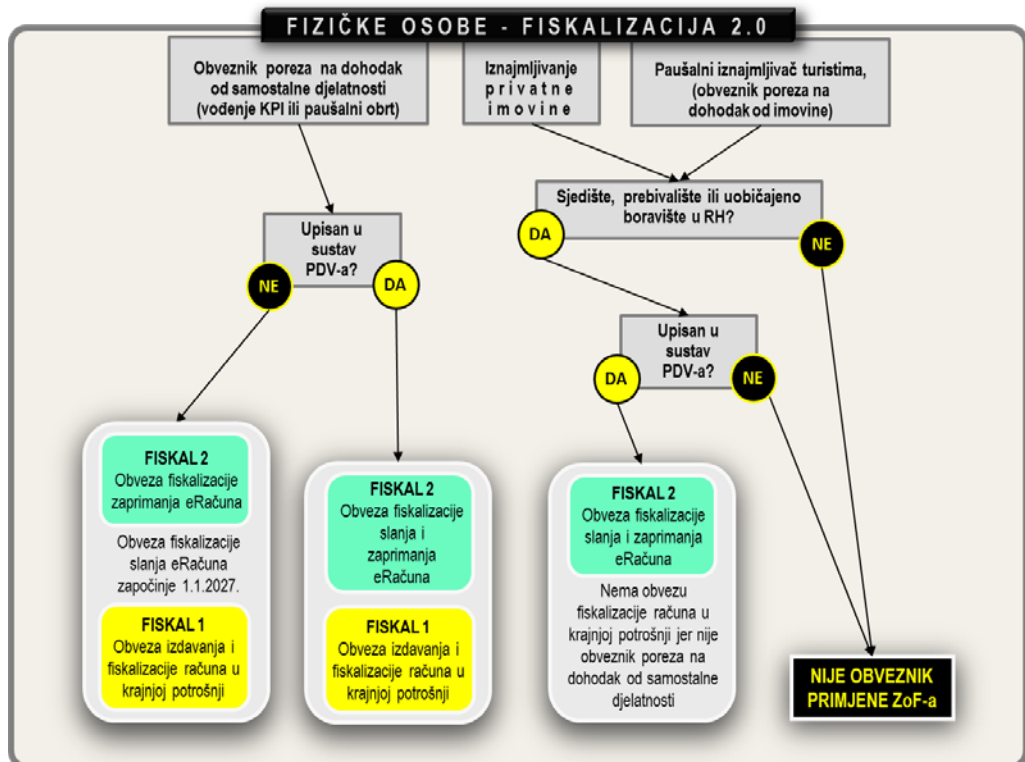
Neprofitna organizacija	Fiskalizacija 1 (fiskalizacija računa u krajnjoj potrošnji)	Fiskalizacija 2 (fiskalizacija eRačuna)	
		Fiskalizacija izdavanja	Fiskalizacija zaprimanja
<ul style="list-style-type: none"> ○ Nije obveznik PDV ○ Nije obveznik poreza na dobit 	NE	NE	NE
<ul style="list-style-type: none"> ● Obveznik PDV-a ○ Nije obveznik poreza na dobit 	NE	DA	DA
<ul style="list-style-type: none"> ○ Nije obveznik PDV-a ● Obveznik porez na dobit 	DA	NE *	DA
<ul style="list-style-type: none"> ● Obveznik PDV-a ● Obveznik poreza na dobiti 	DA	DA	DA

* Obveznici izdavanja eRačuna od 1.1.2027.

6.4. Utvrđivanje obveze za fizičke osobe

Kod fizičkih osoba pravila se utvrđuju na sličan način, samo se umjesto obveze poreza na dobit promatra postojanje obveze plaćanja poreza na dohodak od samostalne djelatnosti. Kod fizičkih osoba javlja se međutim i dodatna problematika, a to je slučaj kada se uz djelatnost koju obavljaju u okviru samostalne djelatnosti, javlja i djelatnost za koju se plaća porez na dohodak od imovine, te slučajevi kada se prodaje privatna imovina ili se privatna imovina iznajmljuje. Stoga shema za utvrđivanje postojanje obveze fiskalizacije za fizičke osobe izgleda znatno drugačije od sheme za pravne osobe.

Shema 2: Utvrđivanje obveze primjene ZoF-a s 1. siječnja 2026. za fizičke osobe

¹ Autor: Igor Milinović. mag.oec

Kada se utvrđuje obveza za fizičke osobe, **prvo treba provjeriti da li fizička osoba obavlja samostalnu djelatnost**. Neovisno o tome da li se za potrebe obračuna dohotka od samostalne djelatnosti vode poslovne knjige, te porez utvrđuje ispunjavanjem Obrasca DOH u dijelu koja se odnosi na porez na dohodak od samostalne djelatnosti, ili se radi o obrtu kojem se obračunava paušalni dohodak od samostalne djelatnosti, **primjenjuju se ista pravila kao i kada se radi o pravnoj osobi obvezniku poreza na dobit**.

Ovdje naravno treba dodati i obrtnike koji su u sustavu poreza na dobit. Dakle, za navedene porezne obveznike **bitno je utvrditi da li su u sustavu PDV-a**. Ako jesu imaju obvezu obavljanja oba modela fiskalizacije u punom opsegu, dok mali porezni obveznici imaju odgodu fiskalizacije izdavanja eRačuna do 1. siječnja 2027.

Kod iznajmljivanja privatne imovine, kao i kod ostvarivanja dohotka od imovine iznajmljivanjem stanova, soba i postelja putnicima i turistima te organiziranjem kampova, odmah je poznato da **ne postoji obveza fiskalizacije računa u krajnjoj potrošnji**. Naime, ova dva slučaja oporezuje porezom na dohodak od imovine, dakle ne radi se o aktivnostima u okviru samostalne djelatnosti, a za obvezu fiskalizacije PDV status nije kriterij za ovaj model fiskalizacije.

Međutim ako je fizička osoba u sustavu PDV-a, neovisno o tome da li je u sustav ušla po osnovi obavljanja samostalne djelatnosti, po osnovi iznajmljivanja privatne imovine ili iz djelatnosti iznajmljivanja turistima, nastaje obveza fiskalizacije izdavanja i zaprimanja eRačuna.

Ovdje treba naglasiti da u smislu obveze izdavanja računa (ne u smislu obveze fiskalizacije) treba razlikovati fizičku osobu koja iznajmljuje privatnu imovinu, od fizičke osobe koja iznajmljuje imovinu turistima. Naime za iznajmljivanje privatne imovine nije potrebno ispostaviti račun, već se najam obavlja na temelju ugovora koji se treba dostaviti Poreznoj upravi radi izdavanja rješenja o obvezi poreza na dohodak od imovine. S druge strane, za iznajmljivače turistima koji ostvaruju dohodak od imovine utvrđena je obveza izdavanja računa čiji je sadržaj propisan temeljem odredbi **Pravilnika o paušalnom oporezivanju djelatnosti iznajmljivanja i organiziranja smještaja u turizmu** (Nar. nov., br. 1/19 – 16/25).

Obzirom da se ne radi o eRačunu, ovaj račun i dalje može biti izdan u papirnom obliku, a da li će biti odobreni i neki drugi način izdavanja ovisi o tome da li će se izmijeniti odredbe navedenog Pravilnika.

6.5. Utvrđivanje obveze za obiteljska poljoprivredna gospodarstva

Kao posebna kategorija fizičkih osoba, izdvajaju se osobe koje obavljaju isporuke iz obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva. Ovdje treba biti oprezan pri formulaciji obveza, obzirom da se ove isporuke dok nositelj OPG--a nije upisan u upisnik OPG-a uopće ne smatra obavljanjem djelatnosti, već prodajom privatne imovine, te zbog postojanja oslobođenja u članku 4., kao i postojanje oslobođenja obveze izdavanja računa u krajnjoj potrošnji.

Obzirom na uočenu kompleksnost utvrđivanja obveze fiskalizacije kod obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, Porezna uprava je na svojim internetskim stranicama posebno poglavlje posvetila upravo utvrđivanju obveza kod ovih poreznih obveznika. Navedeni tekst, objavljen na internetskim stranicama prenosimo u cijelosti:

*"Kada govorimo o fiskalizaciju u krajnjoj potrošnji (B2C) obveznici primjene su obveznici poreza na dohodak i poreza na dohodak od samostalne djelatnosti. Stoga **OPG koji istovremeno nije obveznik poreza na dobit ili obveznik poreza na dohodak od samostalne djelatnosti nije obveznik fiskalizacije u krajnjoj***

potrošnji.
Međutim ako OPG je obveznik poreza na dohodak od samostalne djelatnosti ili obveznik poreza na dobit glede fiskalizacije u krajnjoj potrošnji primjenjuje izuzeće od obveze izdavanja računa prema odredbama OPZ-a i izuzeće od fiskalizacije računa. Izuzeće se kod ovih OPG-a odnosi **samo na prodaju vlastitih poljoprivrednih proizvoda proizvedenih na vlastitom obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu izravno krajnjem potrošaču u proizvodnim objektima seljačkih ili obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava te prodaja vlastitih poljoprivrednih proizvoda na štandovima i klupama na tržnicama na malo, na štandovima i klupama izvan tržnica na malo i otvorenim prostorima.**

U ostalim prometima u krajnjoj potrošnji ovaj OPG obveznik je i izdavanja računa i provedbe fiskalizacije računa.

Napominjemo da OPG koji je obveznik poreza na dohodak od samostalne djelatnosti ili obveznik poreza na dobit **ako izdaje račun drugoj osobi koja se smatra primateljem eRačuna, a ne postoji izuzeća od obveze izdavanja računa, mora izdavati eRačune i provoditi fiskalizaciju izdanih eRačuna. Isto tako navedeni OPG se smatra primateljem eRačuna.**

OPG koji ima dopunske djelatnosti mora biti obveznik poreza na dohodak od samostalne djelatnosti a time i obveznik fiskalizacije računa u B2C segmentu. **Izuzeće se kod ovih OPG-a odnosi samo na prodaju vlastitih poljoprivrednih proizvoda proizvedenih na vlastitom obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu izravno krajnjem potrošaču u proizvodnim objektima seljačkih ili obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava te prodaja vlastitih poljoprivrednih proizvoda na štandovima i klupama na tržnicama na malo, na štandovima i klupama izvan tržnica na malo i otvorenim prostorima.** **U ostalim prometima u krajnjoj potrošnji ovaj OPG obveznik je i izdavanja računa i provedbe fiskalizacije."**

U vezi dijela koji spominje izuzeće od obveze izdavanja računa, treba naglasiti da se misli na izuzeće iz članka 15. Zakona o PDV-u, prema kojem umjesto eRačuna, kada obveznik zaprimanja eRačuna plati gotovinom ili karticama, OPG može izdati papirni račun (ili preko aplikacije) koji će fiskalizirati po modelu fiskalizacije računa u krajnjoj potrošnji, te kao dodatni element dostaviti OIB primatelja isporuke.

6.6. Ostali obveznici

6.6.1. Zgrade s OIB-om - zajednice suvlasnika

U odgovoru (OPU C1-03) MF-PU odgovorila je na pitanje da li se zajednice suvlasnika smatraju izdavateljem i primateljem eRačuna:

"Zajednica suvlasnika nije primatelj eRačuna u smislu Zakona. Međutim, navodimo da ako zajednica suvlasnika obavlja i druge djelatnosti osim održavanja zgrade, ista u skladu s posebnim propisima može biti obveznik PDV-a, odnosno poreza na dobit te bi u tom slučaju bila obveznik fiskalizacije 2.0 prema Zakonu."

6.6.2. Samostalni umjetnici i izdavanje eRačuna

U odgovoru (OPU C1-03) MF-PU pojasnila je specifičnost obveze izdavanja eRačuna kod samostalnih umjetnika koji su u sustavu PDV-a:

" Zakonom se propisuje obveza izdavanja eRačuna u B2B segmentu, između ostalih, za sve izdavatelje eRačuna koji su u sustavu PDV-a. Stoga i samostalni umjetnik u sustavu PDV-a mora izdati eRačun ako ga izdaje obvezniku koji se prema Zakonu smatra primateljem eRačuna.

Tehničkom specifikacijom osnovne uporabe eRačuna s proširenjima, dostupnom na portalu Fiskalizacije, u dijelu eRačun, prošireno je polje Napomene te se iznosi vezani uz iskazivanje mirovinskog i zdravstvenog osiguranja mogu iskazati u navedenom polju. Dakle, u konkretnom slučaju nije moguće napraviti izuzeće od izdavanja eRačuna i primijeniti elzvještavanje."

7. Interni akt i slijednost računa

Odredbe članka 8. i 9. ZoF-a dana su **pravila za oznaku operatera, broj računa i utvrđivanje pravila slijednosti numeričkog niza računa**, a obzirom da se nalaze unutar poglavlja II. ZoF-a jasno je da se **odnose na fiskalizaciju računa u krajnjoj potrošnji**. Navedene odredbe citiramo:

"Oznaka operatera

Članak 8.

(1) Oznakom operatera iz članka 7. stavka 1. točke 2. ovoga Zakona smatra se oznaka osobe koja je izdala račun.

(2) Oznaka operatera iskazuje se na računu, a obveznik fiskalizacije računa dužan je oznaku operatera povezati s OIB-om te osobe u internom aktu koji predočuje za potrebe poreznog nadzora.

(3) OIB operatera iz stavka 2. ovoga članka obveznik fiskalizacije računa dostavlja u Sustav za fiskalizaciju kao element računa, kod provedbe fiskalizacije računa.

(4) Iznimno od stavka 3. ovoga članka, kao OIB operatera može se dostaviti OIB obveznika fiskalizacije računa ako se radi o djelatnostima fizičkih osoba, o izdavanju računa putem samonaplatnih uređaja te u ostalim slučajevima u kojima nije moguće dostaviti OIB operatera iz stavka 2. ovoga članka.

Slijednost računa

Članak 9.

(1) Broj računa, koji je prema odredbama posebnih propisa sastavni dio računa, obveznici fiskalizacije računa dužni su iskazati u polju broj računa u tri dijela:

1. numerički broj računa
2. oznaka poslovnog prostora i
3. broj uređaja za izdavanje računa.

(2) Numerički broj računa iz stavka 1. točke 1. ovoga članka mora slijediti neprekinuti numerički redoslijed, bez praznina, po svakom poslovnom prostoru ili po uređaju za izdavanje računa u poslovnom prostoru.

(3) Pravila slijednosti numeričkih brojeva računa, popis poslovnih prostora i dodijeljene oznake poslovnih prostora te način određivanja broja uređaja za izdavanje računa obveznik fiskalizacije računa dužan je odrediti internim aktom, koji predočuje za potrebe poreznog nadzora.

(4) Neprekinuti numerički redoslijed svake kalendarske godine odnosno u svakom poreznom razdoblju može krenuti od bilo kojeg broja, po svakom poslovnom prostoru, odnosno po uređaju za izdavanje računa u poslovnom prostoru uz poštivanje pravila slijednosti iz ovoga članka Zakona."

7.1. Na temelju kojih pravila se utvrđuje numerički niz za eRačune?

Odredba članka 48. stavka 5. ZoF-a odredba je poglavlja "Podaci za fiskalizaciju eRačuna" koja je propisana unutar III. područja ZoF-a koje propisuje pravila za izdavanje i fiskalizaciju eRačuna. Navedenu odredbu citiramo:

(5) Na podatak o broju računa iz stavka 1. ovoga članka te na podatak o oznaci operatera i poslovnom prostoru izdavatelj eRačuna koji je obveznik poreza na dohodak od samostalne djelatnosti prema propisu kojim se uređuje porez na dohodak te obveznik poreza na dobit prema propisu kojim se uređuje porez na dobit, neovisno je li upisan u registar obveznika PDV-a ili nije, dužan je odgovarajuće primijeniti pravila u skladu s člancima 8. i 9. ovoga Zakona.

Iz gore citirane odredbe razvidno je da se numerički niz za eRačune utvrđuje na temelju istih pravila kao i numerički niz za račune u krajnjoj potrošnji. Navedeno potvrđuje i odgovor MF-PU (OPU C3-24).

7.2. Broj računa

Prema članku 9. ZoF-a broj računa, koji je prema odredbama posebnih propisa sastavni dio računa, obveznici fiskalizacije računa dužni su iskazati u polju broj računa u tri dijela:

1. numerički broj računa
2. oznaka poslovnog prostora i
3. broj uređaja za izdavanje računa.

Dijelovi broja računa trebaju biti odvojeni znakom. U odgovoru MF-PU (OPU C3-28) potvrđeno je da nije propisan znak kojim se moraju odvojiti elementi trodijelne strukture, pa su **obveznici slobodni u načinu određivanja kojim će znakom odvojiti strukturu.**

Iz postavljenog upita jasno je da to mogu biti znakovi "/", "- " ili "_", a koji su još znakovi prikladni nije precizirano.

7.2.1. Da li se broj eRačuna i računa u krajnjoj potrošnji sastavlja na isti način

Obzirom da se odredba članka 9. ZoF-a koja propisuje način konstrukcije broja računa nalazi u dijelu koji regulira fiskalizaciju računa u krajnjoj potrošnji, jasno je da se ovo pravilo odnosi na račune u krajnjoj potrošnji. Iz navedene činjenice može proizaći pitanje, da li se ovakva konstrukcija broja treba primijeniti i na eRačune.

U odgovoru MF-PU (OPU 26) naglašeno je da se ovo pravilo primjenjuje za B2C segment odnosno za račune u krajnjoj potrošnji, ali i za B2B segment

Osnova za ovaj stav je konkretna odredba ZoF-a, članak 48. stavak 5. ZoF-a koji propisuje slijedeće: , treba istaći da se navedeni odgovor poziva na odredbu članka

"Na podatak o broju računa iz stavka 1. ovoga članka te na podatak o oznaci operatera i poslovnom prostoru izdavatelj eRačuna koji je obveznik poreza na

dohodak od samostalne djelatnosti prema propisu kojim se uređuje porez na dohodak te obveznik poreza na dobit prema propisu kojim se uređuje porez na dobit, neovisno o tome je li upisan u registar obveznika PDV-a ili nije, dužan je odgovarajuće primijeniti pravila u skladu s člancima 8. i 9. ovoga Zakona.

Dakle, iz navedenog **proizlazi da se obveza iz članka 9. primjenjuje i na eRačune** kada je izdavatelj eRačuna obveznik poreza na dohodak od samostalne djelatnosti prema propisu kojim se uređuje porez na dohodak te obveznik poreza na dobit prema propisu kojim se uređuje porez na dobit, neovisno o tome je li upisan u registar obveznika PDV-a ili nije.

7.2.2. Da li postoji sloboda u konstrukciji broja računa?

Brojevi računa i brojevi eRačuna obveznika iz članka 48. stavka 5. ZoF-a moraju biti sastavljeni u skladu s pravilima propisanim člankom 9. ZoF-a, te ne postoji sloboda u smislu zamjene mjesta dijelova računa ili da se neki od prva tri dijela računa koristi za namjene koje nisu propisane navedenom odredbom.

Sloboda koja postoji u pogledu određivanja oznaka, odnosi se **na mogućnost da obveznik fiskalizacije samostalno odredi u internom aktu što se smatra poslovnim prostorom i/ili naplatnim uređajem**. Navedeno je jasno iz odgovora MF-PU (OPU C3-26):

"Svaki obveznik fiskalizacije je slobodan samostalno odrediti u internom aktu što se smatra poslovnim prostorom i/ili naplatnim uređajem. Dakle primjerice moguće je odrediti zasebnu oznaku naplatnog uređaja za gotovinske i bezgotovinske račune odnosno prilagoditi praćenje vlastitim potrebama. Isto tako osim ovih obvezatnih dijelova računa u nastavku moguće je staviti i druge oznake prema potrebama obveznika fiskalizacije."

U vezi ovih pravila, **smatram aktualnim i sva do sada objavljena mišljenja MF-PU** koja se odnose na određivanje oznaka poslovnog prostora i naplatnog uređaja, a koja su objavljena **kao pojašnjenja ukinutog Zakona o fiskalizaciji u prometu gotovinom**.

Mišljenjem MF-PU (OPU C3-26) pojašnjeno je da obveznik fiskalizacije **ima mogućnost i dodati druge oznake broju računa**. Rečenicu koja na to upućuje citiramo:

"Isto tako osim ovih obvezatnih dijelova računa u nastavku moguće je staviti i druge oznake prema potrebama obveznika fiskalizacije."

Smatramo da navedeno znači da **broj računa može imati i više od tri dijela**, te da četvrti i svaki slijedeći dio, obveznik fiskalizacije može prilagoditi vlastitim potrebama. Treba istaći da nije pojašnjeno na koji način treba razdvojiti ove dodatne dijelove računa od prva tri dijela propisana člankom 9. ZoF-a. Mišljenja sam da je **uputno za odvajanje trećeg obveznog dijela, od četvrtog** koristiti ista tri znaka koje je mišljenjem odobrilo MF-PU (OPU C3-28) a to su znakovi **"/", "-"** ili **"_"**,

7.3. Prilagodba i/ili razdvajanje numeričkih nizova

Dakle, pravila na temelju kojih se utvrđuje broj računa, kao i pravila slijednosti niza i za račune u krajnjoj potrošnji i za eRačune, sukladno članku 8. i 9., te članku 48. stavke 5. ZoF-a utvrđuju se na istovjetan način, sukladno pravilima iz članka 8. i 9. ZoF-a.

U skladu s navedenim odredbama za sve račune koje izdaje a za koje postoji obveza primjene nekog od modela fiskalizacije obveznik fiskalizacije dužan je internim aktom:

- ➔ internim aktom odrediti pravila slijednosti numeričkih brojeva računa,
- ➔ u internom aktu iskazati popis poslovnih prostora i dodijeljene oznake poslovnih prostora te
- ➔ internim aktom utvrditi način određivanja broja uređaja za izdavanje računa.

Navedeno i nije velika novost, obzirom da su obveznici fiskalizacije i do sada na ovaj način uređivali numeričke nizove za sve račune koje ispostavljaju neovisno o tome da li se radilo o računima za promet gotovinom ili računima koji su izdavani drugim poreznim obveznicima.

Međutim proširenje opsega fiskalizacije računa u krajnjoj potrošnji koja sada uključuje i fiskalizaciju računa naplaćenih preko transakcijskog računa, te uvođenje novog modela fiskalizacije može dovesti do potrebe da se određena pravila numeracije prilagode.

Iz tog razloga ne možemo govoriti o obvezi donošenja internog akta, obzirom da je njegovo postojanje za iste namjene bilo obavezno i prema starom Zakonu o fiskalizaciji, već eventualno o njegovoj prilagodbi novom sustavu fiskalizacije 2.0.

Razmišljanja o tome na koji način bi se mogli prilagoditi numerički nizovi kako bi se zadovoljile potrebe praćenja izdanih računa po odredbama ZoF-a, prenosimo u nastavku.

7.3.1. Da li je potreban poseban niz za račune u krajnjoj potrošnji i za eRačune?

Obzirom da se račun u krajnjoj potrošnji i eRačun ispostavljaju iz različitih programskih rješenja sve upućuje da niz za račune u krajnjoj potrošnji treba razdvojiti od niza za eRačune,

Radi ispravnosti treba istaći da korištenje istog niza nije Zakonski zabranjeno, ali postoji više razloga zašto nije moguće, odnosno zašto se ne preporuča.

Prvo, teško je očekivati da će proizvođači usklađivati takva rješenja za potrebe korištenja jednog niza, a ručno rezerviranje brojeva smatram da ne bi trebalo biti dozvoljeno u programskim rješenjima jer bi moglo stvoriti pogreške kod dodjeljivanja brojeva računima i eRačunima, bilo u dupliranju istog broja ili preskakanju dodijeljenih brojeva. Dakle, mogućnost sigurnog korištenja istog niza za dva različita modela fiskalizacije ostaje postoji samo ako isti proizvođač, održavatelj pripremi aplikaciju iz koje se izdaju i računi i eRačuni, te provode oba modela fiskalizacije. Takav pristup još uvijek nismo primjetili na tržištu aplikacija za izdavanje računa i eRačuna.

No, čak i da postoji takva aplikacija smatram da treba izbjegavati sustave koji koriste isti niz za oba modela fiskalizacije. Naime, smatram da bi u tom slučaju bila

otežana mogućnost kontrole, odnosno pregleda izdanih eRačuna i računa u krajnjoj potrošnji po dodijeljenom broju, obzirom da će očekujemo da će postojati odvojene liste eRačuna i liste računa u krajnjoj potrošnji.

U slučaju korištenja istog niza za oba modela fiskalizacije došlo bi i do preskakanja fiskaliziranih računa. Mišljenja MF-PU iz 2013. koja su dozvoljavala prekide numeričkog niza kod fiskalizacije računa naplaćenog u prometu gotovinom, obzirom da račune koji su naplaćeni preko transakcijskog računa nije trebalo fiskalizirati danas treba smatrati zastarjelim jer je uvedena obveza fiskalizacije i u slučaju naplate preko transakcijskog računa. Realna je mogućnost da se s vremenom razviju metode kontrola koje obavlja MF-PU kod kojih bi preskakanje numeričkog niza mogao biti povod za aktiviranje nadzornih postupaka.

Dakle, nema dvojbe da razdvojeni niz omogućuje bolji pregled i bolju kontrolu podataka poslanih kroz elzvjestavanje i iskazanih kroz Fiskaplikaciju, dok bi objedinjeni niz eRačuna s računima u krajnjoj potrošnji mogao kreirati probleme na razinama koje je trenutno teško jasno predvidjeti, pa smatramo da ih treba izbjeći.

Zbog svega navedenog smatram da računi u krajnjoj potrošnji i eRačuni trebaju imati razdvojene numeričke nizove.

Naveden zaključak potvrđuje i odgovor MF-PU (OPU C3-25) koji citiramo:

"Provedba postupka fiskalizacije računa u krajnjoj potrošnji te provedba postupka fiskalizacije eRačuna predstavljaju dva različita postupka koji se razlikuju u načinu provedbe, ali i obuhvatu podatka te stoga zahtijevaju različita programska rješenja.

Dakle, slijednost računa treba biti zasebno određena za račune koji se izdaju u krajnjoj potrošnji, a zasebno za transakcijski račun za koji se izdaje eRačun te se isto mora propisati u internom aktu.

Ukoliko se na tržištu razvije rješenje koje će u jednom postupku imati ta dva različita programska rješenja, teoretski slijednost računa bi mogla biti ista, uz uvjet da je navedeno propisano internim aktom."

7.3.2. Da li je fiskalizacija naplate na transakcijski račun zahtjeva novi niz?

Odredbama ZoF-a uvedena je obveza fiskalizacije računa u krajnjoj potrošnji neovisno o tome na koji način su plaćeni. Navedeno znači da će se sada obavljati fiskalizacija i za račune u krajnjoj potrošnji naplaćene preko transakcijskog računa. No, pitanje je da li ova novina stvara potrebu za dodatnim numeričkim slijedom računa u krajnjoj potrošnji. Na navedeno pitanje MF-PU (OPU B6-22) je odgovorila na slijedeći način:

"...Prema Zakonu ista obveza strukture broja računa zahtijeva se i kod računa u krajnjoj potrošnji (članak 9. Zakona) i kod eRačuna između izdavatelja i primatelja eRačuna (članak 48. stavak 5. Zakona).

*Međutim, napominjemo da je **način određivanja što se smatra poslovnim prostorom odnosno naplatnim uređajem prepušteno odluci poreznog obveznika**, koji isto određuje internim aktom (odlukom koju donosi).*

*Tako primjerice porezni obveznik **može odrediti zasebnu oznaku naplatnog uređaja za račune koji se naplaćuju bezgotovinski**. Na taj način se može osigurati u strukturi broja računa razlikovanje računa prema načinu*

plaćanja."

Dakle, ne postoji obveza za utvrđivanje novog niza. **Odluka da li će biti utvrđen novi niz** za potrebe razdvajanja naplate gotovinom od naplate preko transakcijskog računa, **u potpunosti je na obvezniku fiskalizacije.**

No, ovdije treba naglasiti da razdvajanje niza po načinu naplate u određenim slučajevima može biti nužno. Takav je slučaj **kada račune na blagajni sastavlja blagajnik, dok račune koji se naplaćuju transakcijski sastavlja druga osoba na računalu.** Oni koji su do sada poslovali na taj način sigurno već imaju pripremljene odvojene nizove po načinu naplate, a od 1. siječnja 2026 jedina je promjena u tome što je osoba račune naplaćene preko žiro računa sastavljala u npr. programu Officea - Word, a **od 1. siječnja 2026. biti će obvezna takve račune sastavljati u aplikaciji** koja s izdavanjem obaviti i fiskalizaciju takvog računa po modelu fiskalizacije 1.0..

Potreba za kreiranjem novog numeričkog niza nastat će kod onih obveznika koji do sada nisu imali fiskalizaciju računa u krajnjoj potrošnji, ako takav niz već do sada nisu imali kreiran. Naime, prema starom Zakonu, takvi računi nisu se fiskalizirali, te nije bilo neuobičajeno da se ispostavljaju iz istog numeričkog niza kao i računi koji se ispostavljaju drugim poreznim obveznicima. Smatram da obveznici fiskalizacije koji su do sada koristili isti niz za račune građanima koji plaćaju na transakcijski račun i za račune ispostavljene drugom poreznom obvezniku, od 1. siječnja 2026. trebaju pripremiti poseban niz za račune u krajnjoj potrošnji.

Na Savjetovanju je istaknuto da obveza provođenja fiskalizacije računa u krajnjoj potrošnji postoji i u slučaju kada porezni obveznik zaposleniku isporučuje rabljeni mobitel. Također je naglašeno da porezni obveznik kod kojeg se javljaju oba načina izdavanja računa moraju biti spremni na obavljanje oba postupka fiskalizacije neovisno o broju računa koji se izdaje.

Iz tog razloga preporuka je da čak i oni obveznici fiskalizacije koji uobičajeno ne ispostavljaju račune u krajnjoj potrošnji, već mogu imati samo situacije slične gore navedenoj, trebaju u internom aktu imati pripremljen poseban numerički niz za takve račune u krajnjoj potrošnji.

Napominjemo da kreiranje takvog niza ne zahtjeva da se u tom trenutku i prijavi poslovni prostor u sustav za fiskalizaciju. Prijavu poslovnog prostora za potrebe fiskalizacije računa u krajnjoj potrošnji treba obaviti tek nekoliko desetinki sekunde prije prvog izdavanja računa u krajnjoj potrošnji iz tog poslovnog prostora. Premda je moguće poslovni prostor odmah i otvoriti, takvo postupanje smatram opasnim jer bi u tom slučaju mogli zaboraviti na tako otvoreni poslovni prostor, pa mogu nastati uvjeti za kaznu ukoliko niste redovno usklađivali prijavljeno radno vrijeme poslovnog prostora sa stvarnim radnim vremenom.

Dakle, preporučujemo je da se numerički niz poslovnog prostora predvidi internim aktom, ali da se poslovni prostor prijavi u sustav fiskalizacije tek netom prije izdavanja računa, te u slučaju da ne postoje potrebe za redovnim izdavanjem računa, takav poslovni prostor nakon izdavanja računa odmah privremeno zatvori.

7.3.3. Da li numerički niz svake godine može ili mora započeti s brojem 1?

Prema starom Zakonu svake godine numerički dio računa morao je početi s brojem 1. Ovo pravilo je izmijenjeno, pa po novoj odredbi neprekinuti numerički redoslijed svake kalendarske godine odnosno u svakom poreznom razdoblju može krenuti od bilo kojeg broja, po svakom poslovnom prostoru, odnosno po uređaju za izdavanje računa u poslovnom prostoru uz poštivanje pravila slijednosti iz ovoga članka Zakona.

Iz navedene odredbe jasno je da je ukinuta obveza da svake godine numeracija mora početi s brojem 1, te je dana sloboda da numerički dio računa krene od bilo kojeg broja. To ne znači da je zabranjeno primjenjivati staro pravilo, i da niz svake godine ne može započeti s brojem 1.

Ovo pravilo potvrđeno je i odgovorom MF-PU (OPU B6-21).

7.3.4. Da li je obvezno razdvajanje niza računa koji se fiskaliziraju od računa koji se ne fiskaliziraju?

Za razliku od razdvajanja niza eRačuna u odnosu na niz koji se odnosi za račune u krajnjoj potrošnji gdje postoji više jasnih razloga koji upućuju na obvezu razdvajanja niza, smatramo da nije potrebno izdvajati niz računa koji se ispostavljaju za transakcije koje nisu tuzemne, ali možda je takvo postupanje uputno barem u slučaju računa u krajnjoj potrošnji

Kod računa u krajnjoj potrošnji nema obveze fiskalizacije kada se računi ispostavljaju za isporuke dobara na daljinu, kada se ne obavlja oporezivanje hrvatskim PDV-om, već se plaća porez druge države članice preko OSS sustava. Za sada nema zahtjeva MF-PU da se takvi računi iskazuju po posebnom nizu, ali je izvjesno da ako se u istom nizu ispostavljaju računi koji se fiskaliziraju i računi koji se izdaju preko OSS sustava, moraju nastati rupe u fiskaliziranim brojevima računa. Porezna uprava u odgovoru objavljenom na internetskim stranicama istakla je da sustav fiskalizacije neće odbiti račun koji sadrži različite stope PDV-a (ovisno o državi članici EU u koju se obavlja isporuka). Takvim postupanjem osiguralo bi se da nema preskakanja niza u krajnjoj potrošnji premda se izdaju i računi koje nije potrebno fiskalizirati. Iz svega navedenog proizlazi da preskakanje niza računa u krajnjoj potrošnji nije zabranjeno, ali navedeno pojašnjenje sugerira da je možda uputno izbjeći preskakanja, obzirom da je u modelu fiskalizacije u krajnjoj potrošnji u potpunosti predvidivo da li se izdaje račun koji nema obvezu fiskalizacije, a dodatno je i omogućeno da se i takav račun, za koji ne postoji obveza, ipak fiskalizira.

S druge strane kod izdavanja eRačuna, ukoliko ne postoji pristupna točka eRačun se neće moći ispostaviti, već će se umjesto toga izdati papirni račun. Nepredvidivost da li će se eRačun moći fiskalizirati nameće zaključak da se nizovi eRačuna ne razdvajaju po tome da li se radi o eRačunu ili papirnom obliku računa koji se izdaje u slučaju kada nije bila dostupna AMS adresa primatelja računa. Dodatno, osobe koje nemaju sjedište, prebivalište ili uobičajeno boravište u RH mogu se odlučiti prijaviti pristupnu točku, te im u tom slučaju, premda nisu obveznici zaprimanja eRačuna, možete ispostaviti eRačun, što MF-PU i sugerira.

Dakle, razdvajanje računa na one koji se fiskaliziraju i na one koje se ne fiskaliziraju moguće je, i može biti uputno za račune u krajnjoj potrošnji, ali nema nikakvog smisla za eRačune.

8. Programsko rješenje i izbor informacijskog posrednika

Odredbe novog ZoF-a uvode **potpuno novi model fiskalizacije eRačuna koji zahtjeva drugačije programsko rješenje** od onog koji se koristi za fiskalizaciju računa u krajnjoj potrošnji. Potrebno je voditi računa da u slučaju postojanja obveze obavljanja oba modela fiskalizacije, treba imati pripremljena i dva različita programska rješenja.

To dva različita programska rješenja može Vam ponuditi Vaš održavatelj računovodstvenog programa, što stvara idealne preduvjete da je postupak fiskalizacije

integriran s zahtjevima evidentiranja u poslovnim knjigama i sastavljanjem poreznih prijava. No, određivanjem obveznog protokola, osigurana je neometana komunikacija između svih sudionika fiskalizacije, pa se programska rješenja za fiskalizaciju mogu potražiti i od vanjskih ponuđača - informacijskih posrednika, tako da je obvezniku fiskalizacije ostavljena otvorena mogućnost, da način na koji će ispunjavati obveze utvrđene odredbama ZoF-a, samostalno odabere.

U poglavljima koje slijede pojašnjavamo o čemu treba voditi računa pri izboru programskih rješenja.

8.1. Dva programska rješenja za fiskalizaciju

Fiskalizacija računa u krajnjoj potrošnji obavlja se na sustavima koji već postoje, te vjerujem da neće biti značajnih poteškoća u pronalaženju adekvatnog rješenja niti onima koji će s fiskalizacijom računa u krajnjoj potrošnji započeti prvi puta u 2026. godini.

Za fiskalizaciju računa u krajnjoj potrošnji naplaćenog preko transakcijskog računa nije potreban blagajnički uređaj već programsko rješenje koje će najvjerojatnije pripremiti Vaš održavatelj računovodstvenog programa.

Programska rješenja za razmjenu i fiskalizaciju eRačuna, s druge strane, potpuna su novost. Veliki broj poduzetnika, a osobito oni koji su već sastavljali eRačune za potrebe kupaca obveznika javne nabave već je koristilo aplikacije za sastavljanje računa. No, dio poduzetnika koji je sastavljao račune u Wordu ili na druge nestrukturirane načine, morat će prilagoditi postupke koji su primjenjivali pri izdavanju papirnih računa.

Prilagodbe u administrativnim postupcima bit će potrebni i pri radu s ulaznim računima, koji također iz papirnog medija prelaze na elektronički u smislu strukturiranog eRačuna koji treba čuvati u njegovu izvornom obliku do kraja roka za njegovo arhiviranje. Prilagodbe će se osobito odnositi na povezivanje ulaznih eRačuna s dokumentima koji dokazuju postojanje isporuke kao što su otpremnice i radni nalozi, te postupaka likvidacije ulaznih i izlaznih računa temeljem članka 9. Zakona o računovodstvu.

No, od svega navedenog, koji će biti zahtjevi za funkcionalnošću aplikacija u kojim se sastavljaju eRačuni i dostavljaju na razmjenu i fiskalizaciju, ovisi o kompleksnosti postupaka povezanih s likvidacijom dokumenata koje je svaki poduzetnik dužan obaviti sukladno članku 9. Zakona o računovodstvu (Nar. nov., br. 85/2024 i 145/24). U nastavku dajemo razmatranja kakve karakteristike mogu imati aplikacije za izdavanje računa i aplikacije za zaprimanje računa.

Ističemo:

Dva modela fiskalizacije i dva različita programska rješenja

Provedba postupka fiskalizacije računa u krajnjoj potrošnji te provedba postupka fiskalizacije eRačuna predstavljaju dva različita postupka koji se razlikuju u načinu provedbe, ali i obuhvatu podatka te stoga zahtijevaju različita programska rješenja.

8.1.1. Karakteristike aplikacije za zaprimanje fiskaliziranih ulaznih eRačuna

Posebnu pažnju treba posvetiti postupanjima s ulaznim fiskaliziranim eRačunima. Naime fiskalizacija ulaznih računa nije ujedno i likvidacija, pa bi pogrešno bilo postupanje kod kojeg bi računovodstveni servisi prihvatili za knjiženje sve račune čije je zaprimanje fiskalizirano, obzirom da se među takvim računima mogu pojaviti i računi za nepostojeće transakcije ili računi za transakcije koje nemaju poslovnu namjenu, već

se radi o privatnoj potrošnji primjerice vlasnika ili radnika. Treba imati na umu da veći broj lažnih računa može biti zaprimljen i fiskaliziran kao rezultat kibernetičkog napada.

U slučaju zaprimanja računa koji nemaju poslovnu namjenu, treba biti svjestan da će zaprimanje takvih računa biti fiskalizirano, što znači da će podaci o takvim računima kroz sustav za fiskalizaciju biti vidljivi nadzornim tijelima. Preko KPD oznake možda će biti uočljiva i njihova neprimjenjivost u poslovne svrhe. Stoga evidentiranje takvih računa, neovisno o tome da li su plaćeni od strane društva ili nisu, mogu rezultirati obračunom dohotka od izuzimanja ili drugih oblika dohotka, ovisno o tome što utvrde nadzorna tijela po obavljenom fizičkom nadzoru koje mogu pokrenuti zaprimljeni podaci o takvim računima.

Naime, kod najjednostavnijih slučajeva kao što bi bio slučaj gdje zaprimanje ulaznih računa, likvidaciju i knjiženje obavlja ista osoba, aplikacija za zaprimanje ulaznih računa također može biti najjednostavnije. Međutim, u slučaju kompliciranih slučajeva, u koje osobito pripadaju ulazni računi klijenata koje zaprimaju računovodstveni servisi, potrebno je voditi računa na koji način će se obaviti postupci potrebni da se osigura adekvatna kontrola.

8.1.2. Karakteristike aplikacije za izdavanje i fiskalizaciju izlaznih eRačuna

Za razliku od likvidacije kod ulaznih računa koja se obavlja nakon fiskalizacije, likvidaciju izlaznih računa treba obaviti prije izdavanja i fiskalizacije. Naime, ne vidim smisao da se likvidacija obavlja nakon izdavanja i fiskalizacije, obzirom da likvidacija nije samo bitna radi ispravnog knjiženja, već će se time spriječiti i pogreške kod izdavanja računa koji mogu rezultirati odbijanjem računa.

Neispravno izdani računi uvijek naknadno mogu biti odbijeni, pa na prvi pogled zahtjevi za likvidacijom ne izgledaju toliko bitni kao kod ulaznih računa, međutim smatram da nije uputno razviti sustav koji može kreirati veći broj pogrešno izdanih izlaznih računa, obzirom da će svako odbijanje računa biti vidljivo MF-PU, a česta odbijanja računa sigurno neće dobro izgledati u izvještajima koje kreira sustav za fiskalizaciju. Dodatno, u slučaju da učestale pogreške pri izdavanju računa potaknu nadzor da ispituju razloge za nastale pogreške, nedostatak opravdanih obrazloženja zasigurno može potaknuti razmišljanja o kazni za neuredno računovodstvo.

Posebnu pažnju na organizaciju izdavanja i likvidacije izlaznih računa moraju posvetiti obveznici sa složenim sustavima izdavanja, što se prvenstveno odnosi na računovodstvene servise. O mogućim načinima organiziranja izdavanja računa razgovarat ćemo na posebnom webinaru koji će pojasniti odnose računovodstvenog servisa i klijenata, a koji ćemo vjerojatno održati tijekom prosinca 2025.

8.2. Izbor aplikacije / informatičkog posrednika

Na temelju definiranih zahtjeva koju bi funkcionalnost aplikacije za izdavanje i zaprimanje eRačuna trebala zadovoljavati treba pristupiti razmatranju što nudi tržište.

Prirodno bi bilo da aplikacije za izdavanje i fiskalizaciju izlaznih računa, te aplikacije za zaprimanje i fiskalizaciju ulaznih računa, odnosno programsko rješenje, osigura Vaš održavatelj računovodstvenog programa, neovisno o tome da li će se fiskalizacija obavljati na razini aplikacije, ili će aplikacija biti povezana s nekim od informacijskih posrednika. Naime, izdavanje računa i zaprimanje fiskaliziranih računa na taj način će biti prirodno ukomponirano u program koji se bavi evidentiranjem poslovnih događaja za potrebe izvještavanja, te izradom poreznih izvještaja, kao i pripremom podataka za elzvještavanje, pa će se na taj način osigurati brža i jednostavnija automatizacija svih navedenih postupaka, te izbjeći problem dvostrukih unosa koji mogu kreirati razlike između podataka evidentiranih u poslovnih

knjigama i izvještavanjima u poreznim prijavama, o odnosu na podatke poslane u Sustav za fiskalizaciju.

Iz tog razloga jedan od prvih koraka je kontaktirati Vašeg održavatelja računovodstvenog programa, te se kod njega raspitati koje su preporuke povezane s ispunjavanjem obveza povezanih s fiskalizacijom računa i eRačuna, te elzvjestavanjem.

Ukoliko Vaš održavatelj računovodstvenog programa neće postati informacijski posrednik ili Vaš ERP ne postane pristupna točka, potrebno je izabrati informacijskog posrednika. Listu informacijskih posrednika objavljuje Porezna uprava na svojim internetskim stranicama. Treba voditi računa da li Vam je informacijski posrednik potreban i za potrebe elzvjestavanja, obzirom da svi informacijski posrednici možda neće pružati i taj dio usluge. No, bitno je znati i da možete izabrati više informacijskih posrednika, samo u tom slučaju osim OIB-a morate kreirati i druge identifikatore, te imati onoliko pristupnih točaka koliko ćete imati informacijskih posrednika.

9. Ostali elementi i detalji sustava fiskalizacije

9.1. Certifikat

Kod fiskalizacije računa digitalni certifikat se koristi kod potpisivanja fiskalizacijske poruke, a kod eRačuna i fiskalizacije eRačuna digitalni certifikat se koristi pri razmjeni eRačuna za potpisivanje poruka u kojoj se šalje eRačun te za potpisivanje fiskalizacijskih poruka.

U odgovoru MF-PU (OPU B7-23) j naglašeno je da je Zakonom omogućeno korištenje digitalnih certifikata i to svih **koji su izdani od strane pružatelja usluge povjerenja / kvalificiranih pružatelja usluga povjerenja u Republici Hrvatskoj.**

U svrhu provedbe postupka fiskalizacije računa člankom 10. ZoF-a propisuje se da je obveznik fiskalizacije računa dužan radi provedbe fiskalizacije računa koristiti digitalni certifikat koji se u postupku fiskalizacije računa koristi za elektroničko potpisivanje elemenata računa uz obvezan OIB obveznika fiskalizacije prilikom elektroničke razmjene podataka.

Kod potpisivanja fiskalizacijskih poruka u skladu s ovlaštenjima obveznici fiskalizacije mogu ovlastiti i drugu osobu da putem certifikata te osobe provodi fiskalizaciju (OPU B7-23).

Ističemo:

Da li se isti certifikati mogu koristiti za oba modela fiskalizacije?

Prema Zakonu, obveznik fiskalizacije računa mora koristiti digitalni certifikat za elektroničko potpisivanje elemenata računa, pri čemu je obavezan OIB obveznika fiskalizacije.

Zakon omogućuje korištenje bilo kojeg certifikata izdanog od pružatelja pouzdanih usluga u Republici Hrvatskoj za fiskalizaciju računa, neovisno o načinu naplate računa. To znači da se certifikat koji se koristi za fiskalizaciju u krajnjoj potrošnji može koristiti i za fiskalizaciju podataka iz eRačuna.

Dakle, nije nužno koristiti isključivo postojeći FINA certifikat, već se može koristiti i drugi valjani certifikat izdan od ovlaštenog pružatelja usluga. (OPU B7-25)

Da li se isti certifikati mogu koristiti za razmjenu eRačuna i fiskalizaciju eRačuna?

Prema Zakonu, nije potrebno imati dva različita certifikata. Isti aplikativni certifikat može se koristiti i u postupku fiskalizacije računa (B2C segment) i kod eRačuna te fiskalizacije eRačuna (B2B segment). Važno je istaknuti da se isti aplikativni certifikat može koristiti za potpisivanje fiskalizacijskih poruka i za potpisivanje poruka (AS4) u kojima se šalje eRačun (OPU B7-24)

→ **elzvjestavanje preko ERP-a i certifikat**

Iz odgovora MF-PU (OPU C4-46) potvrđeno je da se elzvjestavanje o naplati može obavljati izravno iz ERP-a, za što nije potrebna dodatna certifikacija za fiskalizaciju ili elzvjestavanje.

9.2. Identifikator i AMS

Za razumijevanje odredbi u vezi AMS-a i identifikatora bitne su i određene definicije pojmova koje su dane člankom 2. ZoF-a. U nastavku prenosimo točke onih definicija koje su nužne za ovo poglavlje članka:

1. **Adresar metapodatkovnih servisa** (u daljnjem tekstu: »AMS«) je adresar kojim upravlja Ministarstvo financija, Porezna uprava (u daljnjem tekstu: »Porezna uprava«) u kojem su sadržani identifikatori i pripadajući metapodatkovni servisi poreznih obveznika, a kojim se omogućava dostupnost podatka o adresi primatelja eRačuna
13. **identifikator poreznog obveznika** u razmjeni eRačuna je OIB ili bilo koji identifikator u skladu s EU normom
18. **Lista identifikatora poreznih obveznika** je lista kojoj se pristupa putem poveznice na Javnom portalu Porezne uprave, a sadrži podatke o primateljima eRačuna dostavljene **web-servisom** putem metapodatkovnog servisa kako bi obveznici mogli razmijeniti eRačun
19. **Metapodatkovni servis** (u daljnjem tekstu: »MPS«) je mrežna komponenta informacijskog posrednika koja omogućava objavu identifikatora poreznih obveznika primatelja eRačuna u AMS, pruža podatak o krajnjoj adresi primatelja eRačuna i podatak o poreznom obvezniku prema Listi identifikatora poreznih obveznika
25. **pristupna točka** je porezni obveznik ili informacijski posrednik koji ispunjava sve tehničke uvjete za razmjenu eRačuna i/ili fiskalizaciju eRačuna i/ili elzvjestavanje i/ili uslugu MPS-a

Odredbama članka 44. ZoF-a propisan je postupak objave identifikatora u AMS-u.:

"(1) Primatelj eRačuna dužan je, prije početka zaprimanja eRačuna, dostaviti podatak o identifikatoru poreznog obveznika putem kojeg će se pronaći njegova krajnja adresa za zaprimanje eRačuna.

(2) Podatke iz stavka 1. ovoga članka MPS dostavlja web-servisom u AMS.

(3) Ako primatelj eRačuna koristi usluge informacijskog posrednika, podatak o identifikatoru iz stavka 1. ovoga članka postaje javno dostupan nakon potvrde primatelja eRačuna kroz FiskAplikaciju.

(4) Svaku promjenu podataka unutar AMS-a primatelj eRačuna dužan je odmah po nastaloj promjeni dostaviti u AMS."

U odredbama članaka 45. i 46. ZoF-a propisano je da podatak o krajnjoj adresi za zaprimanje eRačuna dohvaća se preko AMS-a kojem upit postavlja izdavatelj računa, uz identifikator primatelja eRačuna. Podatak o krajnjoj adresi za zaprimanje eRačuna u posjedu je pripadajućeg MPS-a.

Odredbama članak 44. do 46. ZoF-a propisano je korištenje AMS-a, kao popisa identifikatora i pripadajućih metapodatkovnih servisa poreznih obveznika kojim se omogućava razmjena eRačuna u poslovanju poreznih obveznika.

Iz navedenog proizlazi da je primatelj eRačuna dužan dostaviti podatak o identifikatoru poreznog obveznika putem kojeg će se pronaći njegova krajnja adresa za zaprimanje eRačuna. To znači da se adrese s kojih se ispostavljaju računi ne prijavljuju kao pristupne točke

Porezni obveznik dobrovoljno odlučuje o dostavi svojih podataka za objavu na Listi identifikatora poreznih obveznika te ih dostavlja MPS-om. Podaci koji se javno objavljuju na navedenoj listi su:

- OIB,
- naziv, adresa primatelja eRačuna,
- identifikator primatelja eRačuna,
- naziv informacijskog posrednika,
- identifikator informacijskog posrednika,
- naziv, adresa i kontakt poslovne jedinice.

Primatelj eRačuna dužan je imati objavljen identifikator u AMS-u pomoću kojeg se može pronaći njegova adresa za zaprimanje eRačuna te je obavezan putem MPS-a dostaviti podatke o identifikatoru Poreznoj upravi putem pristupne točke.

Podatak o identifikatoru se objavljuje u AMS-u nakon potvrde primatelja eRačuna.

Primatelj eRačuna dužan je u AMS prijaviti svaku promjenu podataka vezanu uz njegovi identifikator. U slučaju da primatelj eRačuna koristi usluge informacijskog posrednika, podatak o identifikatoru postaje javno dostupan nakon potvrde primatelja eRačuna kroz FiskAplikaciju.

Premda vjerujemo da će Ministarstvo financija - Porezna uprava produžiti vrijeme prilagodbe na nove obveze i na određeno razdoblje 2026. godine, odnosno neće odmah posezati za kaznenim odredbama, kada se odluči za takve mjere, smatramo da bi upravo neprijavlivanje adrese u AMS mogla bi biti prva pogreška koja će biti sankcionirana.

Naime, neispunjavanje ove obveze u potpunosti onemogućuje ispravno provođenje postupaka propisanih odredbama ZoF-a.